Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 239 (13953) | 1972 оной октябриин 10, вторник | Сэн 2 мүнгэн

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ АЛДАР СОЛО!

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн болобо

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэ хотодо Буряадай оперо ба баледэй театр соо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэртэ зорюулагдажа, республикын колхоз, совхозуудай түрүүшүүлэй зүблөөн болоо. Эндэ республикын аймагуудһаа, мүн хүдөө ажахын элдэб органимзаци, эмхи зургаануудай болон предприятинуудай ажалай түрүүшүүл уригдаһан байна.

СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялгын хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудалаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **В. Б. Саганов** элидхэл хээ.

Удаань элидхэл тушаа олохон хүнүүд үгэ хэлэһэн байна. Эгээн түрүүлэн КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Б. Михеев** ендэр дээрэ гаража аймагайнгаа ажалшад, малшадай юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ туйлажа байһан ажалай амжалта, үрэ дүнгүүд, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань бүри хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ талаар юу хэхэ тухайгаа тогтожо хэлээ. Тэрэшэлэн Түнхэнэй аймагай Ажалай Улаан Тугай орденто «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ **Л. А. Максимов,** Зэдын аймагай Ленинэй орденто Борьёогой совхозой ахалагша хонишон **Г. Л. Рабдаев,** Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой гахайшан **С. А. Матвеев,** таряа хураалгаар республика соогоо үүсхэл гаргаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэһэн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир **Т. А. Киреев** гэгшэд үгэ хэлээ. Эдэнэр өөһэдынгөө ажахынуудай малшад, механизаторнууд, хонишодой ажалай амжалтанууд тухай сугларагшадта һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэнь байгша ондо ажалдаа онсо шалгарһан түрүүшүүлдэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотанууд, мүн 100 гаран хүндэ КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотанууд болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Тус зүблөөнэй һүүлдэ Улаан-Үдэ хотын театрнуудай артистнар болон оюун бэлигтэн сугларагшадта һонирхолтой концерт наадаа харуулһан байна.

...АН НАРИЖУУЛАГШАД УРАГШАТАЙ

...лэй Тэмдэгэй» ор... электромашина» заво... урлан нарижуулагшад ... 50 жэлэй ойдо ажа... бэлэг бариха гэжэ ... Жэлэй туршада ... түхэригэй алмал... урлан нарижуулгын ...нуудые үйлэдбэридэ ... уялга абаһан ... урлан нарижуулагшад ...туршада хэхэ ажалаа 9 ...бүтээжэ шадаа. Тэдэ... мянган түхэригэй ... үгэхэ дурадхал... үйлэдбэридэ нэбтэ... байна.

...олон шухала ... шиидхэхэ арга эдэб... олгоо. Хэдэн үнэтэ ... үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар продукци бүтээлгын ажалай саг 45 мянган нормо-часаар хороогдоһон байна.

Электромеханическа цехэй урлан нарижуулагшад эдэбхитэй ажалаараа шалгарна. Тэдэнэр урлан нарижуулгын 51 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 63 мянган түхэригэй гүрэнэй мүнгэ алмаха, ажалай бүтээсые 10,3 процентээр дээшэлүүлхэ, электродвигательнүүдые бүтээлгын өөрын үнэ сэнгые 250 мянган түхэригөөр хорооха арга олгоо. Цехэй коллектив жэлэй эхинһээ хойшо 67 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээһэн байна.

Геннадий Золотухин, Дмитрий Ахметшин, Дамба Нанзанов, Василий Свирид, Владимир Мещеряков, Виктор Пыщик үнэтэ олон дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэд техническэ дэбжэлтэ туйлаха арга замуудые бэдэрэн олоно, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэлсэнэ. Тэдэнэй үүсхэлтэ ажалай ашаг үрэ яһала ехэ юм. Урлан нарижуулгада хабаадалсадаг хүдэлмэришэдэй тоо олошоржо байһаар. Заводой коллектив ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа дүүргэхэ, эдэбхи үүсхэлээ улам дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоно.

Н. ДЕМИН.

ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

ҮБЭЛЖЭЛГЭДӨӨ ЭРТЭНҺЭЭ БЭЛДЭНЭ

Борьёогой совхозой суута хонишон Гасаран Лубсанович Рабдаев жэл бүри хонин бүриһөө хурьга түлжүүлдэг, хонин бүриһөө ехэ нооһо хайшалжа абадагаараа республика дотороо нилээд суурханхай. Мүнөө жэлдэ Гасаран Лубсанович 100 эхэ хонин бүриһөө 123 хурьга түлжүүлжэ, эхэһээнь һалгааха үе болотор тус бүриинь 23 килограмм болгожо тушааба. Эхэ хонин бүриһөө 4 килограмм 200 грамм нооһо хайшалжа, даабарияа хэло үлүүлэн дүүргэбэ.

Гасаран Лубсанович ажалдаа түрүү онол арга хэрэглэжэ, хонидоо һайнаар харууһалжа шадаһанай ашаар жэл бүри иимэ амжалта туйлана бэшүү.

Мүнөө үедэ ажахын түрүү хонишон өөрынгөө нүхэр Татьяна Ванчиковатай үбэлжэлгэдөө эрхим бэлэдхэлтэйгээр орохын тула эртээнһээ байраяа дулаалжа эхилэнхэй. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ нүхэр Рабдаев хурьга пёдондоной-хиһоо дутуугүй түлжүүлжэ абаха гэһэн зорилготой. «Ажалша хүнэй үгэнь бата» гэжэ зоной дунда хэлсэдэг гээшэ. Гасаран Лубсанович даажа абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө бүхы шадабарияа гарган ажаллана.

П. УГРЮМОВ.

...ОШОДТО ҮНДЭР НЭРЭ ...Э ОЛГОГДОБО

...шанартай модо бэлэдхэхын тула ...лес» комбина... ...шод яһала орол... Шэнэ онол арга ... эдэбхи үүсхэл... хүдэлһэнэйнгөө ... халаан бүриингөө ... үлүүлэн дүүргэ... хүдэлмэришэдэй тоо олошорно.

...утайн леспромхо... тракторист А. П. ...шев оньһон маши... бүтээсэ ехэтэйгээр ...жа шадана. Тэрэ ... таллуулан шэрэхэ ... бүриингөө дааба... 15–20 процентээр ... дүүргэдэг байха ...ориин леспромхо... хүдэлмэришэн Л. Л. ...ратов, Онёогой лес...хозой хүдэлмэришэн ... Орлов, Байгалай ...мхозой хүдэлмэри... В. И. Серебренников гэгшэд халаан бүриингөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

СССР-эй Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерство социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан энэ түрүү хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгыень үндэрөөр сэгнэжэ, тэдээндэ «Модо бэлэдхэлгын урадхуулгын хүндэтэ мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгобо.

А. П. Гаркушев, Л. Л. Елистратов. В. И. Серебренников гэгшэд саашадаа бүри габшагайгаар ажаллажа, СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ шиидэнхэй.

Н. ТЮРНЕВ

Ленинэй орденто ЛВРЗ. Шэрэм шудхалгын коммунис ажалай цехэй хүдэлмэришэд ба алба хаагшад Агуухэ Октябриин социалис революциин 55-дахи ойн һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Энэ цехэй хүдэлмэришэн, комсомол басаган Людмила Балдакова ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэрэ ВЛКСМ-эй цехэй бюрогой гэшүүн юм. Нүхэр Балдакова халаан бүриингөө даабарие 115 процент дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Балдакова.

А. МАНТАЕВАЙ **фото.**

Вагонууд һайнаар хэрэглэгдэнэ

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Кижа станциин коллектив багаханшье һаа, олон хүдэлмэришэдтэй коллективэй бүтээхэ ажалые дүүргэжэ шададаг. Станциин хангадаг харгыгаар олон поезднууд ябажа гарана. Тэдэнэр үдэр, һүнигүй олон поезднуудые һаатуулангүй саашанхи аян замдань ябуулха гэжэ ехэ оролдолго гаргадаг юм.

Станциин коллектив СССР-эй ойн һайндэрэй социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, вагонуудые түргэнөөр сүлөөлхэ, модо, модоной зүйлнүүдые ашаха вагонуудые саг болзор соонь, болзорһоо урид үгэхэ. модо бэлэдхэгшэдтэй нягта холбоотойгоор ажаллажа, вагонуудай миин байха сагые 0,2 часаар хорооха гэжэ хараалһан байгаа.

Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэжэ байгаа энэ коллектив түмэр замшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэһэн юм.

Сентябрь соо шэнэ амжалта туйлагдаа. Ашаа ашаха даабари 152 процент дүүргэгдэһэн, вагонуудые миин байлгаха саг 1,4 часаар хорооглоһон байна. Станциин коллектив эндэхи харгыгаар гараха бүхы поезднуудые бушуу түргэнөөр ябуулжа шадаа. Харгыгаа һайнаар харууһална, саг соонь заһабарилна.

Раиса Нестеровна Пушкаревагай даадаг халаан коллектив соогоо шалгардаг. Станциин хүдэлмэрилэгшэд М. К. Фёдорова, Н. М. Карпова эрхим һайнаар ажалладаг болоо. Станциин эбтэй эетэй коллектив энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхэ гэжэ хүсэ шадалаа гарган ажаллана.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ШАХАЖА ЭХИЛЭЭ

Байгша ондо Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхоз гүрэндөө 3.200 центнер мяха худалдаха түсэбтэй юм. Жэлэй эхинһээ хойшо юһэ һара соо тэрэнээ 80 гаран процентдэ хүргөөд байнхай.

Ингээд ноябрь, декабрь һарада мяханай комбинадта тушаахын тула мүнөө 260 үхэр хоёр ондоо таһалаад, шахан таргалуулжа эхилээ. Эдэ үдэрнүүдтэ малшад Григорий Иванов, Виктор Спиридонов, Сидор Родионов, Павел Грязнов гэгшэд үхэрнүүдээ үдэрэй дулаанда һайн эдинсэтэй таряанай һуурида адуулаад, үдэшэ, үглөөниинь спиртын заводһоо асарагдаһан бурдууг, мүн талха таряанай зүйл, сабшаһан горох обёос хоёрой холимол ногоон һолоомо садатарынь эдюулнэ.

Һаяшаг шэгнэжэ үзэхэдэнь, сентябрь һарада үхэр бухэниинь шэгнүүрээ сүүдхын 950—1.000 граммаар нэмээһэн байба. Энэнь октябрь соо бүришье дээшэ байхаар хүлеэгдэнэ.

В. ДОРЖИЕВ.

Үүсхэл гаргаһан ажахыда

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ — БОЛЗОРҺОО УРИД

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсон, Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һаалишад зунай бэлшээриин дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө тэмсэхэ гэһэн үүсхэл республика дотороо гаргаа һэн.

Колхозой һаалишад, малшад үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрые угтаба. Тус ажахын Ангирай, Нестеровскэ фермэнүүд үнгэрһэн июнь, июль, август, сентябрь һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1500 килограмм һү һаагаа. Мүн жэл соо үнеэн бүриһөө 2150 килограмм һү һааха түсэбтэй аад, эдэ фермэнүүд юһэ һара соо тус тустаа 2200—2250 килограмм һү абаад байнхай.

Зарим һаалишад бүришье дээшээ үрэ дүн туйлаа. Жэшээлхэдэ, колхозойнгоо һаалишадай дунда социалис мүрысөөндэ хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг Нина Шангина жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2600 килограмм һү һаажа, жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь гурба һараар урид дүүргэбэ. Тэрэшэлэн түрүү һаалишад Зинаида Руднева, Нина Воротникова, Мария Лобыцина, Вера Воротникова гэгшэд баһал жэлэйнгээ даабарие уридшалан дүүргэжэ шадаа.

Бүхы һаалишад, малшадайнгаа габшагай шангаар, эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллаһанай ашаар энэ колхоз гүрэндэ сагаан эдеэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээ. Юһэ һара соо ажахын фермэнүүдһээ 9 мянган центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа.

Мүн колхоз гүрэндөө бүхыдөө 1700 центнер мяха худалдажа, баһал жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

В. СЕДУНОВ,

Аймаг соогоо түрүүлэн

Мүнөө үедэ ажахын һаалишад зунай туршада хэһэн ажалайнгаа дүн гаргажа байна. Нарин-Нугын һаалишад зунай туршада габшагай бэрхээр ажаллажа, үнеэн бүриһөө 1.142 килограмм һү һаажа абаба. Эндэ дүй дүршэлөөр баян, ажалаа һайн мэдэдэг һаалишад олон. Евдокия Осколкова, Любовь Разницына, Галина Ионинская, Евдокия Крупенникова гэгшэд энэ хугасаада хаража байһан үнеэн бүриһөө 1.356—1.200 килограмм һү һаажа, бултанда жэшээ харуулба. Тус коллектив бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ, үбэлэй 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1.200 килограммһаа доошо бэшэ һү һаажа абаха тухайгаа аймагайнгаа малшадта мэдүүлбэ.

Һаалишад түрүүшын үдэрһөө ажалаа эмхи гуримтайгаар ябуулжа, үбэлэй туршада ехэ һү һаажа абахын тула бүхы шадабарияа гарган ажаллана.

Д. ОЧИРОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

ДНЕПРОГЭСЭЙ

40 жэлэй ой гүйсэбэ

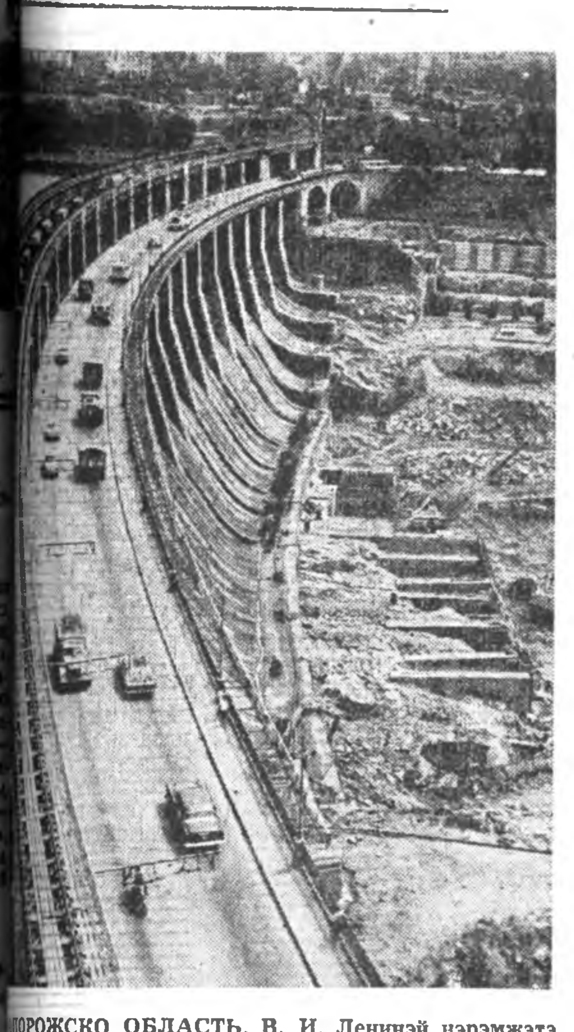

...ПОРОЖСКО ОБЛАСТЬ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ...овско гидроэлектростанциин бии болоһоор 40 ... ой гүйсэбэ. Станци 1932 ондо промышленна түхэн ток үгэһэн байна. Үнгэрһэн 40 жэлэй туршада ...00 миллиардһаа дээшэ киловатт-час зайн галай эл...сэн үйлэдбэрилэн гаргагдаһан гээшэ. Телеоньһолгоо, автомат арга хэрэглэһэнэй ашаар халаан ...ойдоол зургаан хүн станциин агрегадуудые ханга... ...түрүүшын станцида эрхим энергетигүүд урган ... Мүнөө тэдэнэрынь ороной томо гэгшын станци...да хүдэлнэ.

...нөө «Днепрогэс-2» баригдажа байнхай. Днепр мү...рэ түрүүшын гидроэлектростанци баригшадай ... ашанар Бүхэсоюзна эршэтэ комсомольско ба... ...дээрэ мүнөө ажаллана.

...РАГ ДЭЭРЭ: «Днепрогэс-2» станциин барилга дээрэ,

ТАСС-ай фотохронико.

ТАСС: ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

МОСКВАДАХИ УЛАСХООРОНДЫН УУЛЗАЛГЫН ДҮН

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа зарлагдаһан уласхоорондын уулзалга Москвада гурбан үдэрэй турша соо үргэлжэлөөд, һаяхан дүүрэбэ.

70 ороной түлөөлэгшэд бүхы дэлхэйн арадуудай ажабайдалда түрүүшын социалис гүрэнэй дүүргэдэг үүргэ ба удха шанар тухай хэлээ. Амгалан байдал сахиха, бэхижүүлхэ гэжэ Соведүүдэй ороной саг үргэлжэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргадаг тушаа тэдэнэр онсолон дурдаа. Олон үндэһэ яһатантай Совет гүрэнэй тогтоогдоһон, амжалтатайгаар хүгжэжэ байгаа ушар—элдэб нацинуудай ба арад үндэһэтэдэй аха дүү ёһоной хани барисаанай гайхамшаг жэшээ, ленинскэ национальна политикын илалта мүн гэжэ үгэ хэлэгшэд тусхайлан тэмдэглэбэд.

Советскэ Союзай арадуудай хани барисаан, бидэнэй мүнөө тэмдэглэжэ байгаа 50 жэлэйнь ой социалис оронуудай арадуудай ажабайдалдахи шухала нүхэсэл болоно гэжэ Чехословак-совет хани барисаанай союзай генеральна секретарь Антонин Кроужил хэлэбэ.

Социалис байгуулалтын үедэ үнэхөөрөө бата найрамдалтай обществын байгуулагдадагые, тэндэ үндэһэ яһатан бүхэнэй онсо илгаануудай, үндэһэн соёлой үлөөгдэн хүгжөөгдэдэг байһые Советскэ Союзай алишье республикада аяншалһан хүн бүхэн эли тодоор хараха байха гэжэ Гадаадын оронуудтай соёлой холбоо эрхилдэг Японой ассоциациин правлениин түрүүлэгшэ Масакити Мацуи мэдүүлбэ.

«Финлянди—Советске Союз» гэжэ бүлгэмэй генеральна секретарь Кристина Порккала мүн лэ тиимэ һанал бодолтой байһанаа элирхэйлээ. Олон янзын үндэһэ яһатадай үгээ ойлголсолго ба этигэлсэлтэ хайшан гэжэ туйлахаб, национальна сүлөө ба тэгшэ эрхэ ямар аргаар туйлахаб гэһэн үльгэр жэшээ Советскэ Союз харуулна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Чилиин ба совет соёлой институдай президент Энрике Сильва Симма арадуудай эб найрамдал болон аюулгүй байдал сахилгын хэрэгтэ Советскэ Союзай оруулдаг ехэ хубита тухай хэлээ.

Уласхоорондын уулзалгада хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, совет арадта зорюулагдаһан амаршалгын бэшэг нэгэн һаналтайгаар баталан абаба.

Советскэ Союзтай хани барисаа, соёлой холбоо бэелүүлдэг бүлгэмүүд, институдууд, ассоциацинуудта, Советскэ Союзай хилын саанахи ханинарта, дэлхэйн бүхы оронуудай олониитэдэ хандаһан бэшэг батала абтаа.

Индохитадта эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй ябуулганууд тушаа мэдүүлгэ, Дүтын Зүүн зүгтэ зүб зүйтэй, бата бэхи эб найрамдал хангахые уряалһан мэдүүлгэ мүн лэ баталагдаа.

• • •

Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй холбооной президиум уласхоорондын уулзалгада хабаадагшадай хүндэлэлдэ сайлалга эмхидхээ.

(ТАСС).

Замбуулинай баатарай дурасхаалда

«Салют» гэжэ замбуулинай научна станциин инженер-туршагша В. И. Пацаевай дурасхаал мүнхэлхэ самбар Пензенскэ политехническэ институдай гол байшангай үбэр талада хадагдаба Тэрээн дээрэ иигэжэ бэшээтэй:

«СССР-эй летчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой Виктор Иванович Пацаев 1950 онһоо 1955 он хүрэтэр Пензенскэ политехническэ институдта һураһан юм».

Митинг дээрэ летчигууд-космонавтнууд Н. Н. Рукавишников, В. Н. Кубасов, институдай ректор профессор К. А. Сапожков, Геройн һамган В. А. Пацаева, тэрэнэй эхэ Мария Сергеевна гэгшэд үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Уран бэлигээрээ улад зондоо алба хэхэ

СССР-эй Кинематографистнуудай холбооной гурбадахи пленум Москвада болоод тараба. Энээндэ хабаадагшад «Совет кинематографиие саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолоор экранай мастернуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ.

Совет киногой ажал ябуулагшад уран найруулгын талаараа һулабтар фильмүүдэй гарадаг шалтагаануудые шэнжэлэн зүбшэлһэн, бүтээгдэн табигдадаг зохёолнуудай шанар һайжаруулха зорилготой дурадхалнуудые оруулһан байна.

(ТАСС).

Халуун амаршалга

САН-ХОСЕ. (ТАСС). «Хүсэн түгэлдэр Совет гүрэнэй оршон мандажа байһан ушар — империалис зонхилолгоһоо сүлөөрхын түлөө тэмсэлдээ, үгытэй ядуу ба барга бүдүүлиг байдалһаа сүлөөрһэн шэнэ общество байгуулха эрмэлзэлдээ бүхы дэлхэйн дарлагдаһан арадуудай амжалта туйлаха найдамтай нүхэсэл болоно», — гэжэ эндэ тунхаглагдаһан Коста-Рикын Арадай авангард гэжэ партиин, Никарагуагай социалис партиин хамтын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай туйлалтануудаар ехэтэ баясажа байһанаа эдэ хоёр парти элирхэйлэн мэдүүлнэ, Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойртожо байгаа ойтой дашарамдуулан совет арадта, КПСС-тэ үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэнэ.

Харилсаагаа хүгжөөхын түлөө

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын Мерида гэжэ хотодо Совет эрдэм болон соёлой ханинарай центр байгуулагдаа.

Центрэй хүтэлбэрилхы соведэй түрүүлэгшэ, Андска университедэй профессор Хосе Элиссо Лопес хотын олониитын ехэ суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, венесуэл арад Совет ороной арадууд тушаа хани ёһоной мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй гэжэ тусхайлан тэмдэглээд, Венесуэлын ба Советскэ Союзай хоорондын харилсаа хүгжөөхэ тухай мэдүүлбэ.

Эрдэм, соёл болон искусствын талаар Советскэ Союзай туйлаһан илалта амжалтанууд тухай хөөрэһэн выставкэ Венесуэлын ниислэл — Каракаста нээгдээ.

Выставкые харагшадта зорюулжа совет эрдэм, соёл тухай лекцинүүд уншагдаха юм.

ОЙН БАЯРАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ— ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

СССР·50

СОВЕТ АРАДАЙ ехэ hайндэр—ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баяр болотор 3 hара шахуу үлэбэ. Энэ hайндэрэй ойртохо тума республикын ажалшадай ажалай эршэ шангадана. Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабарине болзорhоонь урид дүүргэжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөн республикын арадай ажахын hалбари бүхэндэ, ажалшадай дунда үдэр ерэхэ бүри үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрнэ.

Тинхэ ёhотойшье. Мүрысөөн хадаа үргэн олониитын творческо эдэбхи үүсхэл бадаруулха, социалис коллективизм бүридхэн байгуулха хэрэгтэ хүсэтэ зэбсэг байhан, байhааршье. Ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ, үйлэдбэриин харилсаае нарижуулан hайжаруулха, үйлэдбэри эрхилэлгэдэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, үйлэдбэрилгын хүсэ улам хүгжөөхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн тон ехэ үүргэ дүүргэдэг байна.

Социалис мүрысөө саашадаа улам hайнаар эмхидхэхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолтой тааралдуулан, республикын профсоюзна организацинууд партийна комитедүүдэй хүтэлбэри доро социалис мүрысөө эмхидхэлгые саашадань улам нарижуулан hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Москва, Ленинградай, мүн ороной бусад городуудай түрүү предприятинуудай жэшээгээр СССР-эй тогтоhоор табин жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоhон республикын промышленна, барилгын, транспортын предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Мүнөө үедэ республика доторнай социалис мүрысөөндэ 264 мянга гаран хүн, ондоогоор хэлэбэл, бүхы ажаллагшадай 90 хубинь хабаадалсана. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ 150 мянга шахуу хүн оролсонхой. 65,5 мянга гаран эрхимэй эрхимүүдтэ коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэ олгогдонхой. 52 предприяти, 1062 цех, 2165 отделени, бригада, фермэнүүд «Коммунис ажалай коллектив» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ зүүжэ ябана. Ажалай эдэбхи үүсхэлэй эршэ саг ошохо бүри улам шангадана, үйлэдбэриин түрүүшүүл ба шэнэ юумэ үүсхэгшэд эрхим жэшээ харуулна.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-дэ дизельэ цехэй нүхэр С. И. Маковейн хүтэлбэрилдэг слесарьнуудай коммунис ажалай бригадын коллектив 8 часай даабари 7 часта дүүргэхэ гэhэн үүсхэл гаргаhан байгаа. Хэлэhэн үгэдөө тэдэнэр хүрэжэ, жэлэйнгээ даабари мүнөө дүүргээд байна. Энэ үүсхэлыень түрэл заводойнь, мүн бусад предприятинуудай олон бригада, хүдэлмэришэд дэмжээ бэлэй. Тэдэнэй жэшээгээр локомотив-вагон заhабарилгын завод дээрэ хоёр мянга гаран, мяхаконсервын комбинадта 700 гаран хүдэлмэришэн ажаллана.

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар хоёрдохи кварталай дүнгөөр ороной нимэ предприятинуудай дунда нэгэдэхи hуури эзэлhэн байна. Бии байhан арга боломжонуудаа тоололжо үзөөд, комбинадай коллектив жэлэй дүүрэтэр шэнэ дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаба.

«Электромашина» заводой, ноохо угаадаг фабрикын түрүү хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ комплексно түсэб табилга үргэн дэлисэтэй боложо байнхай. «Электромашина» заводой 650 хүдэлмэришэн нимэ түсэбөөр ажаллана. Тэдэнэй 66 процентнь найман hарынгаа даабари 5 hарын туршада дүүргэжэ шадаа. Ингэжэ алишье талаhаань тоолоожо табигдаhан түсэбөөр ажаллахадаа, хүдэлмэришэн урдаа табигдаhан зорилгоёо юрэнхы дээрэнь хаана бэшэ, харин мүнөөдэр, энэ hарада, эрэхэ жэлдэ юу хэхэеэ ямар зорилго шиидхэхэеэ тоб байса ойлгоно бшуу.

«Мастер — алтан гартан», «Хажуудаа нэгэшье гээгдэггүйгөөр хүдэлхэ», «Ажалай ветерануудай дүй дүршэл —залуушуулда» гэхэ мэтэ hайн hайхан хүдэлөөн авиационно, прибор бүтээлгын, судна бүтээлгын, «Теплоприбор» заводуудта, ЛВРЗ-дэ, нарин сэмбын ба ноохо угаадаг фабрикануудта, мүн ой модоной промышленностиин, барилгын олон предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Мүнөө үедэ «СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн улам үргэдэнэ. Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикада энэ мүрысөөндэ 12 бригада оролсоод, 8 часай даабари 6,5 часай туршада дүүргэхэ гэhэн уялга абанхай ажаллажа байна. Нимэ мүрысөөн прибор бүтээлгын, шэлэй заводуудта, Хандагатайн леспромхоздо үргэн далайсатай болонхой.

Тинхэдэ Улаан-Үдын локомотивна деподо, прибор бүтээлгын заводто оронойнгоо 15 союзна республикануудай хүндэлэлдэ мүрысөөн дэлгэрнэ. Долоон хоногой дүнгөөр мүрысөөндэ илагшадта улаан вымпелнүүд, шалгарагшадта грамота болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдана.

Олон колхоз болон совхозууд, промышленна предприятинууд, тэрэ тоодо мяха-консервын комбинадай, нарин сэмбын фабрикын, Тимлюйн цементын заводой, Выдринэй № 5 ПМК-гай, Хандагатайн ба Горхоной леспромхозуудай коллективүүд ойн баярай Хүндэлэлэй тэмдэгтэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ байна.

Ажалай Улаан тугай орденто авиационно заводой дирекциин, партийна болон профсоюзна организацинуудай үүсхэлээр республикын олохон предприятинуудай мэргэжэлтэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда техническэ дэбжэлтэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хубитаяа оруулха гэhэн хүдэлөөн эхилэнхэй. Энэ талаар республика дотор тусхай конкурс соносхогдоо. Имагтал байгша оной түрүүшын хахадта 5 миллион 446,5 мянган түхэригэй ашаг олзо үгэхэ 4,5 мянга шахуу урлан нарижуулалын дурадхалнууд ороhон байна. Үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 2 миллион түхэригөөр ехэ ашаг олзо үгэхэ хэмжээтэй. СССР-эй 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ абаhан уялгануудаа «Электромашина», «Теплоприбор», шэлэй болон авиационно заводуудай, Борьёогой совхозой, мяханай комбинадай, Улаан-Үдын ашаанай хоёрдохи автотранспортна предприятиин урлан нарижуулагшад амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Ажалшадай ухаалан зохёолгын эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ хэрэгтэ ниитын харалга, конкурснуудай ехэ үүргэтэй байhые хараадаа абажа, профсоюзуудай эмхинүүд ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта энэ асуудалда ехэ анхаралаа табина. Үнгэрhэн найман hарын туршада республикын арадай ажахын элдэб hалбаринуудаар 50 гаран конкурс үнгэргэгдэhэн байгаа.

Мүрысөө эмхидхэлгые саашадаа улам hайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараhанай hүүлээр предприяти, участок, бригадануудай дунда договор баталан мүрысэхэ гурим үргэнөөр дэлгэрнэ. Жэшээлхэдэ, прибор бүтээлгын завод авиационно заводтой, «Забайкаллес» комбинат «Читалес» комбинадтай, Улаан-Үдын почтамт Эрхүүгэй почтамттай договор баталанхай. Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой 86 мастерска участок, 98 бригада өөhэд хоорондоо мүрысэнэ.

Байгша ондо байгаалиин эрхэ байдалай хэды таарамжагүй байбашье, колхоз, совхозуудай ажалшад хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалта туйлахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно. Үдэр ерэхэ бүри түрүү hаалишад, хонишод, мал адуулагшад, шубуушад, гахайшадай тоо олошорно. Кабанскын, Хяагтын, hахалиин, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозуудай, Сотниковой шубуунай фабрикын коллективүүд, Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй —«Коммунизм», Хяагтын—Ранжуромай нэрэмжэтэ, Прибайкалиин—«Прибайкалец» болон бусад колхозууд СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Ойн баярай жэлэй ургаса богонихон болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абая гэhэн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозойхидой үүсхэлээр республиканска мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Прибайкалиин, Түнхэнэй аймагуудай олон комбайнернууд эрхим амжалта туйлана. Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой комбайнернууд В. Ф. Фалилеев, И. Н. Черняев, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой—П. Я. Калашников, «Заганский» колхозой—А. Н. Максимов, «Коммунизм» колхозой—В. И. Федоров болон бусад олон комбайнернууд тус тустаа 5—6 мянган центнер ороо hо сохёод байна.

Мүнөө ороо hо тээhэн машинанууд гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнууд тээшэ таhалгаряагүй ошоно. Гүрэндэ ороо hо худалдаха түсэбөө Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Кабанскын, Прибайкалиин болон бусад аймагуудай олон колхоз, совхозууд амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Партийна болон профсоюзна организацинуудай ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулhанай, совет арадай агууехэ hайндэр—СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар промышленна продукци худалдаха найман hарын түсэб республика дотор холо үлүүлэгдэжэ, даабариhаа гадуур 15,7 миллион түхэригэй продукци худалдагдаhан болоно. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али нёдондоной энэ үетэй жэшэбэл, 9 процентээр дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта ойн баярай хүндэлэлдэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Продукци худалдаха найман hарын түсэб промышленна 51 предприяти, тэрэ тоодо загаhанай промышленностиин трест, Улаан-Үдын кондитерска фабрика, Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод, Онохойн модоной комбинат дүүргэжэ шадаагүй. Хамта дээрээ 5 миллион гаран түхэригэй продукци дутуу үйлэдбэрилэгдөө бшуу.

Эдэ болон бусад гээгдэжэ ябаhан предприятинуудта социалис мүрысөөн ёhын тэдысэ эмхидхэгдэнэ, ажалай болон үйлэдбэриин журам hула, ажалай үнэтэ саг ехээр гээгдэнэ.

«Хэлэhэн үгэдөө хүрэ, абаhан уялгаяа дүүргэ»—нимэ уряа лозунг доро хүн бүхэн, коллектив бүхэн ойн баярай урда тээхи үдэрнүүдтэ ажаллаха зэргэтэй.

Профсоюзна организацинуудай зорилго юуб гэбэл, социалис мүрысөө бүри хүсэтэй, бүри үргэн дэлисэтэй болгожо, ойн баярай хүндэлэлдэ абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүхы ажалшадые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ хэрэг болоно.

Д. РИНЧИНО,
профсоюзуудай Буряадай областной соведэй секретарь.

АЖАЛ—АЛДАР СОЛЫН ЗАМ

Бутыд басаган бүри залуухан ябахадаа колхоздоо hаалишанаар ажаллажа, ажалай амта таниhан юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо түрэл Ташар нютагайнь шарай «дороhоо түлхюулhэн, дээрэhээ татуулhандал» хубилан хүгжөө. Мүн ажалша басаганай ажабайдалда бага бэшэ хубилалтанууд болоо.

Мүнөө Бутыд Гармажаповна Банзаракцаевагай хоёрдохи мэргэжэл олоhонhоо хойшо арбан наймадахи алтан намар ерэбэ. Хонишон хүндэ энэ багахан болзор бэшэ. Гансал hүүлэй арбаад жэлэй туршада ажаллахадаа, хаража байhан 100 эхэ хонин бүриhөө зуу, тэрэнhээ дээшэ хурьга абажа, республикын дүй дүршэл ехэтэй хонишодой тоодо батаар орожо, түрэл нютагаа нилээд суурхуулаа.

«Ажалай ёhото баатаршалга үнэхөөрөө энэ бэшэ аал? Бодоодшье үзэе. Энэ хугасаада энэ нүхэрнай хэды шэнээн түл абааб, торголиг ноохо, тарган мяха гүрэндэ тушаагааб — тоолоожо, шэгнэжэ тодоруулхань, хай бэрхэтэйл хаш.

Үдэр бүринингөө ажал хэрэгые бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ мэдэрhэн хүн туйлаhанаараа хэзээдэшье hанаагаа амарангүй, хайшан гэбэл мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар хүдэлхэмнии ааб гэжэ эрмэлзэжэ ябадаг гээшэ. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон коммунист Бутыд Гармажаповна Банзаракцаева эгээл тиимэ ажалша бүхэриг хүнүүдэй нэгэн. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ энэ нүхэрнай 100 эхэ хонин бүриhөө 107 хурьга абажа, нэгыеншье гарзада оруулангүй түлжүүлбэ.

Бутыд Гармажаповна ойн баярай жэлдэ аймагай чемпионой үндэр нэрэ солодо хүртэжэ, үргэн Сэлэнгын олон тоото хонишод сооhоо дахяад «нараяа буляажа» гараба бшуу. «Ерэхэ жэлдэ үргэнөөр тэмдэглэгдэхэеэ байhан сүлөөтэ Буряадайнгаа алдарта табин жэлэй ойн баярые энэ жэлэйхиhээ дутуугүй hайнаар угтаха хүсэлэнтэйб», — гэжэ аймагай түрүү хонишон, Ленинэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудай кавалер Бутыд Гармажаповна зүблөөн дээрэ нүхэдтөө мэдүүлээ.

Түл абалгаар жэл бүхэнэйнь ургалтануудые хаража байхадаа, ажалша баатар эхэнэрэй эршэтэ ажалаар урмашан омогорхонгүй байхын аргагүй. Түрүү хонишон яагаад иимэ hайн үрэ дүн туйланаб? Ахалагша хонишон зундаа хүхэ ногоондо хонин hүрэгөө hайса бэлшээн таргалуулжа абаад, намарай үедэ тарияанай узуурта адуулжа, бүри тобиржуулдаг заншалтай юм. «Тарган хонин үдэсэ hайтай» гэжэ малшад дэмы хэлсэдэггүй. Август hарын эхеэр хонидоо үрэжүүлжэ захалаад, тэрэнээ 20—25 хоногой туршада сүм дүүргэдэг гуримтай. Сүлөө сагаа hамбаашалан, үбэлжэлгэдөө эртэнhээ бэлдэлгэл хэжэ захалдаг. Хаhа сагтань үбhэ тэжээлээ газаагаа оруулдаг юм. Хурьгадаа гол түлэб январь hарада абажа дүүргээд, эхэнhээнь таhалха үедэ тус бүринень 25—23 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаадаг.

«Оролдосото ажал хэзээшье ашаяа харюулдаг» гэжэ зоной хэлсэдэг яаха аргагүй зүб. Туйлаhан амжалтынгаа түлөө тус коллективтэ жэл бүри 500—600 түхэриг мүнгэн, 30—40 хурьган нэмэлтэ түлбэри болгогдон үгтэдэг. Ингэжэ жэлhээ жэлдэ амжалтаяа шэрээн арьбадхахын тула бүхы хүсэ шадабарияа, дүй дүршэлөө гарган ажаллана. Ажалай баатаршалга гэдэг энэл ха юм даа. Үнэхөөрөөшье нүхэр Банзаракцаева зоригтой хонишон.

Бутыдэй арбан гурбатай ябахадань «дайн» гэhэн сошордомо үгэ сахилгаан түргэнөөр таран соностожо, эсэгэнь нүхэдтэйгөө хамта Эхэ ороноо хамгаалхаяа мордоо бэлэй. Дайнай хүшэр жэлнүүдтэ hургуулида hураха арга болоогүй. Эхэдээ, дүүнэртээ туhалха эгээл ехэ эгэшэнь, урдаа хараха хүниинь үлөө бэлэй. Бутыд ингэжэ ажалай амта таниhан юм. Солбон шударгы, ажалша бэрхэ, али бүхы юумэндэ дүйтэй, hүбэлгэн хурса hэн тула хүнэйл хэhэн юумые дутуугүй hайнаар бүтээхэеэ оролдодог бэлэй.

Эдир залуу наhандаа дайнай хүшэр жэлнүүдтэ тэрэ элдэб юумэ үзөө, туляа зобоошье haa, тунхаряагүй. Совет үедэ түрэhэн, Коммунис партиин хүмүүжүүлhэн Бутыд Банзаракцаева мүнөө баяр жаргалтай hайн hайхан ажаhууна. «Урдань эхэнэр хүниие тоодоггүй, тэдэнэр оодэ нара харадаггүй хэдэн дабхар дарлалта доро байдаг hэн» гэжэ хүгшэдэй хөөрөөгөөр мэдэхэб. Харин мүнөө жинрэй хонишон баяр, хуби золоо олоhондоо хододоо сэдьхэлдээ hанажа, урмашан ябадагби» гэжэ хэлэhыень элихэн hанадагби.

Зүб лэ даа, Бутыд Гармажаповна, танай жаргал үнэхөөрөө hайхан, ехэшье. Зүгөөр хүн алтан дэлхэй дээрэ түрэжэ, хүлөө шоройдожо ябаhаараа жаргал эдлэдэг бэшэ, харин ёhотой совет хүн шэнгеэр ажаллажа ажаhуухадаа, ниитэ зоной хамтын хэрэгэй түлөө шударгыгаар оролдон тэмсэжэдээ, бодото жаргал эдлэдэг гээшэ.

Нимэл этигэлтэй, нэрэ хүндэтэй, габшагай ажалай охин соогуур бэеэ харуулжа шадаhан Сэлэнгын суута хонишон засаг түрынгөө үндэр дээдэ шагнал хайрануудта хүртэhэн золтойт. Бутыд Гармажаповнагай хэжэ байhан ажал арад зоной аша туhада бүрин зорюулагдаhан хадаа тэрэнэй зол жаргал мүн!

Ч-Ц. САНЖИЕВ.
Сэлэнгын аймаг.

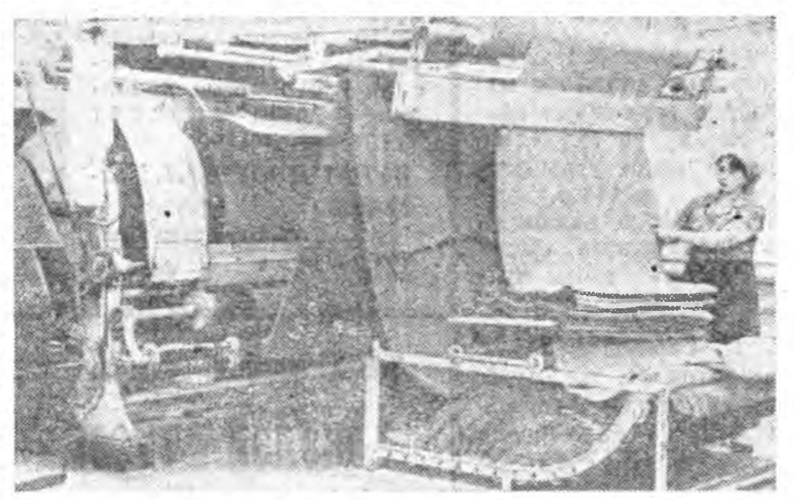

Коммунис ажалай ... бын фабрикада ... сэмбэ нягталдаг ... дэлмэришэд даабар... жалтатайгаар дүүргэж... hөө гадуур ехэ продук... гана.

КПСС-эй гэшүүн Ва... сильевна Иванова ажа... гэр жэшээ бусадта хар... дэлжэ, даабаряа ходо... лэн дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. ... нова.

А МАНТАЕВАЙ ...

ДУЛААСУУЛДАГ ШАЛА ЯАЖА ТҮХЕЭРХ...

Алтан намарнай хаhа сагтаа айлшалжа, модод набша намаагаа гүбижэ, нюсэгэн болонхой. Бишыхан гол горход hүниндөө нимгэхэн мүльhөөр хушагдадаг болобо. Ажахымнай малшадай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгэ хэхэ саг тулажа ерэбэ. «Задагай байрада байhан малда тоhошье шудха, оодэлхэгүй» гэжэ манай буряад арад хэлсэдэг гээшэ. Энэ үгын яаха аргагүй зүб байhые ажахымнай малшан бүхэн hайн мэдэдэг гээшэ. Тиимэhээ намарай наруули дулаан үдэрнүүдтэ хамтынгаа малай байрые дулаалжа эхилдэг. Энэ шухала хүдэлмэридэ малшадhаа гадна, дархашуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала.

hүүлэй хоёр — гурбан жэлэй туршада манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ хүдэлмэридэ гол анхарал табигдадаг болонхой. Холын ямаршье үбэлжөөндэ мүнөө ошоболтнай зайн гал оруулагданхай. Хүдөөгэй малшад жэл ерэхэ бүри ажалаа оньhон техникын, зайн галай хүсөөр хэдэг боложо байна. Электрын хүсөөр дулаасуулагдадаг шала аймаг соогоо эгээл түрүүн манай колхоздо хэрэглэгдэнэ. Нимэ түхэлэй шалые яажа түхеэрхэ тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэмөөр. Электрын хүсөөр дулаасуулагдадаг шалые нарай тугалай, буруудай байрада түхеэрхэдэ илангаяа зохисотой байдаг. Энэниие нэгэ, гурба-дүрбэн, мүн энэнhээшье олон тугалай таhалгада түхеэржэ болоно. Нэгэ тугалай байра 14 дүрбэлжэн метр болоно. Нимэ түхэлэй шала түхеэрхын урда газарыень 10—15 сантиметр гүнзэгыгөөр малтаhанай удаа, нүхэеэ шлагаар дүүргэнэ. Халуун охиной газарта тарахагүйн тула шлак хэгдэнэ. hүүлээрнь «ПОСХВ» түхэлэй 175 метр провод хотирууолан табина. Малай тогто сохюулхагүйн тула проводагаа тусхай сектээр хушаха хэрэгтэй. Нүхэеэ тойруулан 3—4 сантиметр үндэртэй хашааhа хэhэнэй удаа цементээр шудхаха. Проводойнгоо хоёр үзүүрые линидэ холбохо. Мүн энэ аргаар 3—4, тэрээнhээшье олон тугалай байха байрын шалые түхеэржэ болоно.

Шалын нюрууе 10 градуста хүрэтэр халаахын тула часай туршада 1,7 киловатт электрын элшэ хүсэн гаргашалагдана. 250 тугалай байрын шала нимэ аргаар дулаасуулагдана. Энэ арга ажахыда юугээрээ hайн бэ гээд хаража үзэе. Эды олон тугалай байра дулаасуулхын тула хэдэн пеэшэн баригдаха зэргэтэй. Үбэлэй үедэ эндэ гал түлигшэ хэрэгтэй болоно. Энэ ехэ байрые бүхы заабариин ёhоор дулаан байлгахын тула хэды шэнээн түлеэн хэрэгтэйб? Ойhоо түлеэ отолжо асарха хүдэлмэридэ хэдэн трактор, хүдэлмэришэд хабаадана бшуу. Мүн асарhан түлеэгээ тайража, хахалха гэхэ мэтын ажалда хүдэл... рэгтэй. Тугалай бай... асарха тракторые он... бүтээсэ ехэтэйгээр ... ниинь холо дээрэ бол... аргаар 250 тугалай ба... байрые дулаасуулhа... бидэ «Энергосбыдтэ» ... хэриг түлэнэбди. Энэ ... шын нэгэ hарын са...

Электрын хүсөөр д... шала хэр удаан са... зэргэтэйб гээд эндэ ... тайб. Зайн галай ... ампер байбал, иимэ ... ла 4—5 жэл, тэрэнh... саг соо ашаглагдаха ... дүрбэлжэн метрэй ша... хын тула 42 түхэриг... лагдана. 42 дүрбэлж... шала мүн иимэ арга... лоно. Нимэ түхэлэй ... налуугаар түхеэрхэдэ ... даг. Юундэб гэхэдэ, ... хохир, hолоомон нор... даг. Эды шэнээн ... 10—15 тугал байла...

Иимэ аргаар тугала... лаасуулхада, нэгэдэ... сэбэр, хоёрдохёор, туг... нойтонhоо үбшэлхэнь ... рөө. Зүгөөр иимэ бай... тугалые хабар эрт... удаан байлгажа боло... тэн газар дээрэ хэбт... жэшье магадгүй.

Б. БА...
Ленинэй нэрэмжэтэ ...
түрүүлэгшын ...

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. **Талицка районой «Пионер» гэжэ госплемзаводой селекционернүүд томо сагаан гахайнуудай шэнэ үүлтэр бии болгобо.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү гахайшад Наталья Лемешева (зүүн гарhаа), Валентина Широковских.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮНГЭТЭ МЕТАЛЛУРГИИН АСАРИ ТОМО БАРИЛГА

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй «Маднеульска зэд шанаржуулгын комбинадай барилгые дүүргэхэ» гэhэн мүрнүүд Грузиин үнгэтэ металлургиин түрүүшын барилга бодхоогшодой дайшалхы уряа болонхой. Энэ предприятида зэдэй, туулганай, цинкын, баридай болон бусад зүйлэй холимогуудые гаргадаг болохо юм.

Комбинат техникын түрүү шэнэ аргануудые хэрэглэн түхеэрэгдэнэ. Автотранспорт ба экскаваторнуудай ажалые хүтэлбэрилхэ, хинан шалгаха «Карьер-1» гэжэ системэ эндэ тодхогдоно.

Москва, Ленинград хотонуудай научна эмхи зургаанууд болон промышленна предприятинууд Маднеульска комбинадта түхеэрэлгэнүүдые бэлдэжэ үгэнэ.

Комбинадые барилгатай хамта эндэ карьер дээрэ ажал хэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Карьер-1» системэ тодхогдоно.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ОРОНООРОО АЯНШАЛХАДА

ВАЛЕРИЙ ХАРАХИНОВ

САХАЛИНУУД БАЙГАЛДАА БУСАНА

Түмэр замай зурганай документнүүд соо тэрэ Мысовая станци гэжэ тэмдэглэгдэһэн байдаг. Бусад ушарнуудта Бабушкин хото гэжэ нэрлэгдэдэг.

Мысовая станци түмэр замай элдэб барилгануудтай. Харин Бабушкин манай сагай эрхим хүнүүдэй нэрэнэй нэрээр алдаршаһан хото.

Поездһоо буун сасуу хотодо нэрэ үгтэһэн хүнэй портретэй танилсахаш. Гоёор шэмэглэгдэһэн воротагай хажуудa суута революционер И. В. Бабушкинай портрет байдаг. Тэрэ шухаг хубиһатай хүн байһан юм. Бишыхан хүбүүн ябахадаа лавкада хүдэлөө, слесаринин ажалда һураһан, Питерэй заводуудай нэгэндэ хүдэлжэ байна. Тэрэ түбэг мэшээлтэйшье һаа, толотоймо харгы замаар революцида дабшан ябаа.

Хаанай хэһээгшэд тэрэниие оло дахин түрмэдэ хэһэн. Россин эгээл хо булан тохойдо сүлэдэг һэн юм. Тиигээд тэрэнэй эгээл хатуу шанга гуурһанда байлгадаг байгаа. Гэбэшье Бабушкин хэзээдэшье зорима зоригоо хухараагүй.

Нэгэшье хари хэлэ мэдэхэгүй аад, түрмэһөө тэрьелжэ, бүхы Европо һэтэ гаража, Лондон ерээд, Ленинтэй уулзаа һэн. «Хэрбээ ород арад иимэ хүнүүдгүй байгаа һаа, хэтэ мүнхэдөө богоолшо арад ябаха байгаа. Ород арад иимэ хүнүүдтэй ямаршье мүлжэлгэ дарлалтаһаа бэеэ сүлөөлжэ шадаха», — гэжэ Владимир Ильич Бабушкин тухай хэлэһэн.

Һаяхан болотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүдэлмэришэн байһан аад, Бабушкин журналист болотороо ургаа. Тэрэ «Правда» газетын түрүүшын корреспондентнүүдэй нэгэн байгаа.

1903 оной январь һарада Бубушкиниие Яхад сүлэбэ. Тэрэ хоёр жэл болоод Эрхүү ерэбэ. Тиихэдэ ехэл хүшэр хүндэ саг байһан юм. 1905 оной революци дарагдажа, Россин ба Сибириин хүдэлмэришэд восстани үүсхэдэг байгаа.

Бабушкин, тэрэнэй нүхэр Костюшко, бусад нүхэдтэеэ хамта Шэтэдэ байһан батальонно цейхгуазда баатарлиг добтолго хэһэн байна. Хаанай хэһээгшэдэй урдаһаа 40 мянган винтовконуудые тодхобо. Ехээр айһан, мэгдэһэн полковник Дорман ноёдтоо тоосоо үгэхымни тулада намайе сагааруулһан документ үгыт гэжэ ехээр гуйба. Энэ үедэшье Бабушкин шог зугаа гаргаһан зандаа байгаа һэн. Тэрэ «буу зэбсэгыетнай хэрэггүй болоходонь бусаажа үгэхэбди» гэһэн бэшэг эльгээбэ.

Меллер-Закамельскын хэһээгшэд Бабушкинай мүр мүшхэжэ олобо. 1906 оной январиин 31-дэ Мысовая станци дээрэ ямаршье мүрдэлгэ, сүүдгүйгөөр буу зэбсэг ашажа байһан Бабушкин ба тэрэнэй нүхэд буудуулжа алуулһан байна.

Тиихэдэ Иван Васильевич 32 наһатай байһан юм. Тэрэ январь һарада түрэһэн, алуулһан түүхэтэй. 1941 оной январь һарада Мысовая станциин хид өөрынгөө хотые Бабушкинай нэрээр нэрлэбэ. Буудуулһан газартань дурасхаалай хүшөө бодхоогдонхой. Иишэ олон хүнүүд ерэдэг. Эндэ эдиршүүлые октябрятанар ба пионернүүд болгон абаха ёһо заншалтай болонхой.

Городой 36-дахи ба 56-дахи һургуулинуудта 2 музей бии.

Эдэ музейнүүдые хүүгэд бии болгоо. Эндэ ороной эрхим музейнүүдэйшье табяад байхаар экспонадууд олон: гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн мүнгэн бүһэ, эртэ урдын Византида хэгдэһэн табагууд, бурхануудай дүрэнүүд, шабар амһарта хэдэг Михаил Гнушовай тамгатай домбонууд, эртэ урдын бүд нэхэдэг станок, урданай түгэд гар бэшэлгэнүүд, Гоголиин, Брэмэй, Глеб Успенскиин революциин урда тээ гараһан номууд гэхэ мэтэ. Эндэ филуменистын, филателистын ба нумизмадай анхарал татаха юумэн олон.

Сонхо дээрэ нэгэ харуул табяатай. Энэ хадаа Василий Мажневта хамаатай байһан юм. Байгалай уран гарта мастерай харуул тухай, тэрэнэй алтан гарнууд тухай домог түүхэнүүд зохёогдодог байһан юм.

Ханануудта, сонхонуудай хоорондо, фотографинууд үлгөөтэй байна, тэндэ түрүүшын һургуули болохо ликбез, городской комитедэй нэгэдэхи пленум, үнгэрхэдөө Бабушкин хотын түрүүшын футбольно команда буулгагданхай. Удаан саг соо бага шарлһан фото-зурагууд дээрэ Мысовойн түрүүшын комсомолшуудые харанабди.

Мысовойн түрүүшын комсомолшууд олохон юумэ мэдэдэггүй байгаа. Тиигэбэшье тэдэнэр бултадаа урагшаа һанаатай, ерээдүй тээшэ зоригтойгоор алхалһан хүнүүд байгаа ха юм. Мысовойн түрүүшын комсомолшууд дайсадтай хатуу шэрүүнээр тулалдажа, өөһэдыгөө мүнхэлдэг байгаа бшуу.

Нэгэтэ майн 1-дэ улаан үндэгэнэй үдэр тудаһан байгаа. Суглаан «Дасанда нэгэшье залуу хүн байха ёһогүй, Майн нэгэнэй демонстрацида эмхитэйгээр гараха» гэһэн тогтоол гаргаба. Тэдэнэр бултадаа гар гараа барилсан, зэргэлэн ябаба. Тэдэнэй хойно хуушанай үлэгдэлнүүд хороо бусалан хоб жэбээ хөөрэлдэн үлөө бэлэй.

Тэдэнэр бүхы юумэ суглаа хэдэг байһан юм: һургуулидаа түлеэ бэлдэдэг, үйлсэнүүдээ арилгадаг, концертнүүдые табидаг байгаа. Комсомолшууд хододоо сог залитай, революциин түрүүшын жэлнүүдэй дуунуудые ханхинаса дуулажа ябадаг һэн. Тэдэнэй дуунууд хүнүүдтэ хүсэ нэмүүлдэг, тэдэниие гэрэлтэ ерээдүй тээшэ уряалдаг байһан юм.

Мысовойн түрүүшын комсомолшуудай далинууд бэхижэжэ эхилбэ: Пётр Никитенко, Даниил Тютин, Коля Фомин гэгшэд командирнуудай һургуулида эльгээгдэбэ. Тэрэшэлэн басагадшье багшанарай техникумүүдтэ, медучилищинуудта орожо эхилбэ. Түрүүшын комсомолшууд Байгал далайһаа хэды холо байгаашье һаа, хододоо иишэ, революциин үнэн сэхэ хүбүүнэй нэрээр нэрлэгдэһэн түрэл болоһон Бабушкин хотодоо ерэдэг. Сахалинууд Байгалдаа бусадаг.

Городой үйлсэнүүдээр алхалан ябанаб. Гэр бүхэн мойһоной сагаан сэсэгүүдээр бүрхөөгдэнхэй. Июнь һарын дулаахан үдэшэнүүдтэ һандалинууд дээрэ үбгэдүүд суглардаг заншалтай юм.

Энэ хотодо томо томо заводууд, предприятинууд, фабрикануудшье үгы юм. Эндэ хилээмэнэй завод, ажаһуудал хангалгын комбинат, типографи, һургуулинууд, рельс гагнадаг поезд бии. Энэ хото дэлхэй дээрэ эгээн гүнзэгы, эгээн тунгалаг сэбэр уһатай Байгал далайн эрьедэ оршодог. Гэбэшье энэ хотын хүнүүд тэрэнэй алдар соло, омогорхолынь юм.

Ленинэй үйлсэдэ байдаг гэрнүүдэй нэгэндэ Ленинэй орденой хоёр дахин кавалер Дмитрий Павлович Масалов ажаһуудаг, тэрэ түмэр зам дээрэ 40 гаран жэлдэ хүдэлөө. Тэрээнтэй зэргэлээд үнинэйнь нүхэд болохо орденой кавалернүүд Яков Иванович Курнос, Максим Матвеевич Фёдоров, Пётр Петрович Амельянчик гэгшэд ажаһуудаг. Тэдэнэр бултадаа түмэр замшад юм. Эгээл эдэ хүнүүд Мысовойн алдар солые бии болгоо, бэхижүүлээ бшуу. Тэдэнэй, мүн һурагшадайнь анхарал оролдолгын ашаар энэ станци Зүүн Сибириин түмэр зам дээрэ эрхим коллективүүдэй нэгэн болоһон байна. Түмэр замай Министерствын дамжуулгын Улаан туг парткомдо нарин нягтаар хадагалаатай байдаг.

Масаловые 70 наһатай болоо гэхын аргагүй. Магад, тэрэнэй нюдэд урданайхил янзаараа залуугайнгаа ошо алдаагүй байжа болоо, магад тэрэнэй ухаанда үнгэрһэн юумэн мартагдадаггүй байжа болоо. Тэрэнэй һонирходоггүй юумэн байхагүй. Түмэр замшадай ажал хэрэг тухай, Һарада ниидэлгэ тухай, Шолоховой номууд тухайшье, городой захаар ургадаг, үнгэрхэдөө тротуарнууд доогуур ургадаг һархяагуудшье тухай тэрэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ шадаха.

— Хүбүүдни армида алба хэжэ байна, — гэжэ Дмитрий Павлович хөөрэнэ. — Александр — Приморидо, Юрий — Сахалинда, армиһаа бусахадаа, эндээ ерэжэ хүдэлхэ.

Сахалинууд Байгалдаа бусана.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ҺОНИН

ХҮНДЭТЭЙГӨӨР УГТАБА

...ХЭРЭН. Хойто гол тосхондо ...уугаашад нютагайнгаа клубта сугларанхай, хүндэтэ айлшадые угтажа байба. Удангүй аймагай ...сэдкомой соёлой таһагай шара ...нэй автобус нюдэнэй үзүүрэ тобойжо харагдаба.

— Ерэбэ даа, ерэбэ! — гэлдэн ...үүд дарья табилдан шууялдаба.

— Ерэһэниинь болоо гээшэ. ...гуурһатан Түнхэндэмнай ...шороо гэлсэгшэ. Ямар зохёол уншажа, шэхэнэй шэмэг болхо ааб? — гэжэ үбгэд, хүгшэд ...лдэһөөр клубтаа орожо, ур... һандайнуудта һууба.

Аймагай «Саян» газетын редакциин дэргэдэхи уран зохёолой ...нэлэй гэшүүд Б. Ябжанов, ... Ангархаев, В. Тулаев, Л. Табхаев гэгшэд хүндэтэ айлшадай ...урнуудые эзэлбэ. Буряад хэлэн дээрэ гарадаг хэблэл — «Байгал» журнал, «Буряад үнэн», «Саян» газетэнүүд тухай аймагай газетын харюусалгата секретарь Л. Танхаев һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Һүүлээрнь поэт хэдэн шүлэгүүдээ уншаһан байна.

Б. Ябжанов «Буряад үнэн» газетэ түрэлхи хэлэ хүгжөөлгэдэ ямар үүргэ дүүргээб гэжэ тобшохоноор хөөрөөд, «Саянай домог» гэжэ туужаһаа нэгэ хэһэг уншагшадайнгаа һонорто табяа. Ардан Ангархаев мүн лэ шүлэгүүдээ уншажа, сугларагшадай дура татаа. В. Тулаев гол түлэб шог ёгто зохёолнуудые бэшэдэг юм. Тэрэ энеэдэтэй зохёолнуудаа шадамараар уншажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Уран зохёолой үдэшын түгэсхэлдэ Туранай совхозой Хойто-Голой отделениин партийна организациин секретарь А. С. Зарбактаев сугларагшадай зүгһөө нютагайнгаа залуу зохёолшодто баяжхалан хүргөөд, ходо айлшалжа байхыень хүсөө.

Үдэшын һүүлээр «Буряад үнэн», «Саян» газетэнүүдтэ, «Байгал» журналда захил абалга эдэбхитэйгээр эхилһэн байха юм. Олохон хүнүүд түрэлхи хэлэн дээрээ хэблэл бэшүүлжэ абаа.

Һаяын үдэрнүүдтэ уран зохёолой үдэшэ «Восточные Саяны» колхозой Таһархай нютагта үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Л. САЯНОВ.

АРАДАЙ ХООР ЭМХИДХЭГДЭБЭ

Хориин аймагай соёлой байшангай дэргэдэ арадай хоор эмхидхэгдэбэ. Энэ хоорто 60 гаран хүн хабаадалсана. Багшанар, алба хаагшад, мэргэжэлтэд, таряашад тэдэнэй дунда бии. Октябриин 3—5-да түрүүшын хоёр репетицэ үнгэргэгдөө. Буряад, ород болон бусад үндэһэ яһатанай дуунууд хоорой программада ороно.

Аймагай хүгжэмэй һургуулиин директор Л. Д. Алсыева дуушадай коллективые хүтэлбэрилнэ. Һаяар энэ коллектив репертуараа олоной үзэмжэдэ табиха юм.

Г. ХАГОЕВ.

Хори.

Тобшохоноор...

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 100 хүнэй һууриһатай һаруул уужам фойетэй, уншалгын залтай, библиотекэтэй, үргэн экрантай фильм харуулдаг аппаратуратай шэнэ клубтай болобо. Хүдөө ажахын бүхэ... колхозна хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ баяр ёһолой байдалда клуб нээгдээ.

• • •

Түхэрээн сүүдхэ соо хүдэлхэ зуураа, нэгэ доро 10 автомашинада түлишэ (бензин) табиха шадалтай шэнэ станци Галуута - Нуурта ашаглалгада оробо.

Н. НАМСАРАЕВ.

Сэлэнгэ.

Коммунис ажалай ударник Валерий Путиловые базаар шадархи ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадта ороошод һайн мэдэхэ. Нүхэр Путилов заһабарида орохо болоһон гуталые энэ доронь шанартайгаар заһабарилаад, хандагшадта үгэдэг юм. Валерий Петрович һайн ажалаараа хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. П. Путилов ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

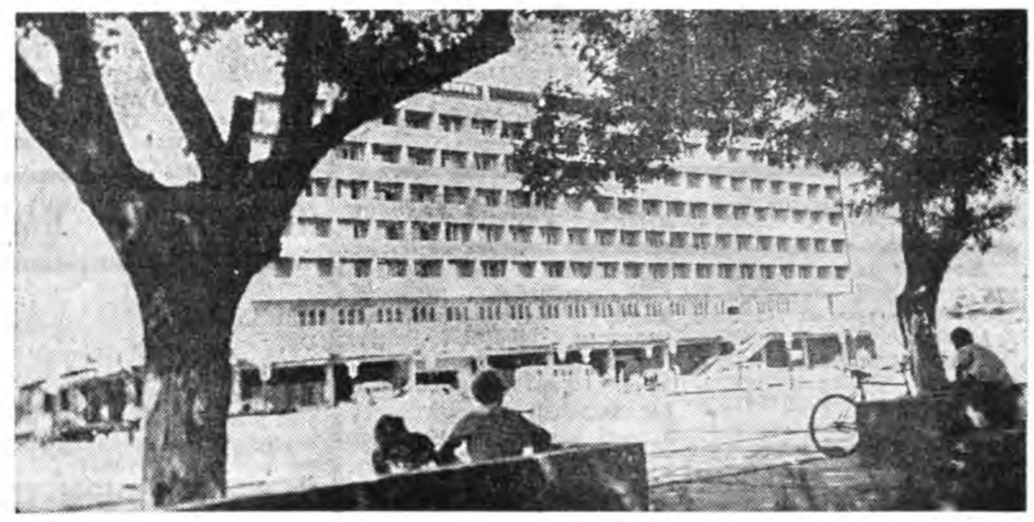

Туркмениин ССР-эй ниислэл Ашхабад хото жэл ерэхэ бүри гоё һайхан болоно. Һаяхан эндэ «Ашхабад» гэжэ шэнэ гостиница (зураг дээрэхи) ашаглалгада тушаагдаба.

ТАСС-ай фотохронико.

ВРАЧАЙ ЗҮБШЭЛ

ШУҺАН—ХҮНЭЙ АМИДАРАЛ

Хүндөөр үбшэлһэн хүндэ шуһаар тарилга хэхэ гээшэ эмнэлгын шухала аргануудай нэгэн болоно. Һүүлэй үедэ үбшэнтэниие шуһаар тариха арга бүри үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Хүндөөр үбшэлһэн хүнүүдые шуһаар тарилга үни холын түүхэтэй. Эллада хотодо хүндөөр үбшэлһэн хүнүүдые шуһаар тарижа, ами наһыень бусаадаг, мүн залуугай зали хүсэ олгодог Медея тухай үльгэр домог тараа һэн.

Хожомоо мэдээжэ болоһон врач Шамов гэгшын хүтэлбэри доро манай орондо 1919 ондо үбшэнтэндэ шуһаар тарилга хэгдэһэн байна. Мүнөө орон соомнай хүндөөр үбшэлһэн хүнүүдэй аюулда ороһон ами наһые абархын тула шуһаар тарилга хэхэ хэдэн арбаад институт, хэдэн зуугаад стационар хүдэлжэ байнхай.

Хото городуудай больницануудһаа гадна, хүдөө нютагуудай больницануудта үбшэн хүнүүдтэ шуһа хэдэг болонхой. Хүнэй шуһаяа ехээр гээгээ һаань, шуһаар тарихын тула хүнэй бэе махабадта тараһан шуһые кислородоор хангаха шухала. Энээнһээ гадна хүнэй шуһаяа адхаржа байхадань, иимэ тарилга хэхэдэ ехэ һайн. Шуһан тэрэ гэһээр лэ тогтодог.

Шуһан — хүнэй амидарал мүн. Шуһаяа ехээр гээхэдэ, хүнэй бэедэ тон аюултай гэжэ мэдээжэ. Нэгэ ушар тухай хөөрэе. Арба наһатай басагые больницада асарба. Тэрэ гэнтын аюулда орожо, хоёр хүлөө ехээр гэмтээһэн, шуһаа ехээр гээһэн байба. Тэрээндэ шуһаар тарилга хэгдэһэн байна. Хараһаар байтар тэрэ мэдээ оробо. Нюур шарайнь һэргэжэ, басаганай ами наһан иигэжэ абарагдаба.

Тарилга хэхэдэ шуһан хаанаһаа абтанаб гэһэн асуудал гарана. Донорнууд хүнэй ами наһа абархын түлөө шуһаяа хайрлангүй үгэдэг хүнүүд болоно. Манай орон дотор донорнуудые ехээр хүндэлдэг. Донорнууд шалгалта гарахадаа, гү, али шуһаяа абхуулхадаа ажалһаа сүлөөлэгдэдэг байна. Харин шуһаяа үгэһэнэйнгөө хойто үдэрынь тэдэнэртэ амарха эрхэ олгогдодог. Мүн амаралтын гэртэ, санаторидо, курортдо амарха хүнгэлэлтэтэй путёвко донорнуудта үгтэдэг байна.

Ленинград хотын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад түлөөһэгүйгөөр шуһаяа үгэхэ гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Энэ үүсхэл манай республикада һайшаагдажа, үргэнөөр дэмжэгдээ бэлэй. Закаменск хотын больницын хүдэлмэрилэгшэд тус үүсхэлые халуунаар дэмжэһэн байна. Жэшээнь, врач-эпидемиолог В. С. Селеденева, медицинскэ сестра В. М. Кабло, клиническэ лабораториин лаборант Г. Г. Карабаева болон бусад түлөөһэгүйгөөр оло дахин шуһаяа үгэһэн байна. Манай орон дотор хүн хүндөө хани нүхэр, аха дүү гээшэ. Хүнэй ами наһанай, элүүр энхын түлөө шуһаяа хайрлангүй үгэхэ гээшэмнай энээмэй ёһотойл гэршэ болоходо үгэнэ бшуу.

Арбан найма наһа гүйсэһэн хүн бүхэн донор боложо шадаха. Шуһаяа үгэһэн хүнэй бэе махабадта ямаршье хохидол болохогүй. Юуб гэхэдэ, хүнэй организм түргөөр шуһаяа бии болгодог байна. Тиихэдэ донорнууд саг үргэлжэ врачнарай анхарал доро байдаг. Харин донорнуудай бэеын хохидолдо орохоор ехэ шуһан абтадаггүй байна. Зарим донорнууд хэдэн жэлэй туршада шуһаяа үгэжэ байдаг. Манай Закаменск хотодошье иимэ хүнүүд олон гээшэ. Жэшээлхэдэ, үхибүүдэй консультациин регистратор, СССР-эй хүндэтэ донор О. М. Кирсанова 65 дахин шуһаяа үгэһэн байна. Тиихэдээ 26 литр шуһа хүнэй ами наһа абархын түлөө үгөө бшуу. Мүн эхэнэрнүүдэй консультациин хүдэлмэрилэгшэ М. К. Смирнова 58 дахин шуһаяа үгөө. СЭС-эй бактериологическа лабораториин лаборант А. М. Карпович шуһаяа түлөөһэгүйгөөр 50 дахин үгэһэн байна. Иимэрхүү жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа олон даа.

Нарайлалтын гэртэ, хирургическа, терапевтическэ, үхибүүдэй больницануудта үдэр бүри хэды ехэ шуһан эльгээгдэнэ гээшэб. Танай түрэлхидтэ, үхибүүдтэ, өөртэтнай шуһан хэрэгтэй боложо магад. Тиимэһээ хүн бүхэн хэрэгтэй болоо һаань, шуһаяа үгэжэ болохо байна.

Л. СОЛНЦЕВА,
Захааминай аймагай санитарно-эпидемиологическа станциин врач.

ЭХЭ ОРОНДОО ҮНЭН СЭХЭЭР...

...ик-лейтенант Бимба ...ов тухай очерк «Со... воин» гэжэ журнал... жэлэй саада тээ то...һон юм. Эрэлхэг зо... лётчик, тэрэнэй дай... зориг, шадабари ту...тан Геннадий База... һонирхолтойгоор уншаг... хөөрэжэ үгэһэн бай...

...н-Үдын хоёрдохи ин... һургуулида һураһан ...нт Бимба Ринчинов ...ркын герой болоно. ...оройнгоо ямаршье нют...лоод ябахадаа, 2-дохи ... һургуулида хү...жэ, хүл дээрээ гара... ...үндэтэ нэрэ зэргэдэ ...н ажалай түрүүшүүл...лзажа болохош. Тэдэ... оронойнгоо аша ту... ...эхэ сусахые мэдэн... ...аллана. Юуб гэхэдэ, ...ураһан һурагшад Эхэ ...оо шүтэнги, агуу ехэ ...й хэрэгтэ үнэн сэхэ ... хүмүүжүүлэгдэдэг ...шуу. Тус һургуулиин ...р болон хүмүүжүү... ...й эбтэй эетэй кол... энэ харюусалгата хү... һайнаар ябуулна.

...шуулые Эхэ орондоо ...гаар хүмүүжүүлхэ ...эри хүндэтэйшье, тон ...шье хэрэг болоно. ...нгин хэрэгтэ эдэбхи... хабаадалсаһан хүн ... харюусалга ехэтэй хү... ...ри ябуулна гээшэ. ... һайн ойлгоһон ин... һургуулиин багшанар, ...үүлэгшэд үхибүүдые ...ондоо шүтэнги бай... ...үүжүүлгэдэ янза бү... ...сэл аргануудые хэрэг... Эдиршүүлдэ зорюу...һан элидхэл, лекцинүүд ..., коммунизмын гэ... ...маар Эхэ оронойн... ...үүд дабшажа ябаһан ... хөөрэлдөөнүүдые үн... Граждан болон Эсэ... ороноо хамгаалгын ... дайнуудай байл... ...үүр эрэлхэг зориг ...һан сэрэгшэд тухай ... үхибүүд илангаяа ехэтэ һонирхон шагнадаг байна.

Тематическа үдэшэнүүд, Советскэ Союзай Геройнуудтай, граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнуудта хабаадагшадтай уулзалганууд ходо үнгэргэгдэнэ. Интернат һургуулида хүмүүжэһэн хүнүүд айлшалан ерэжэ байдаг. Герой-городууд тухай бүлэг лекци уншагдажа, олоной һонирхол татаһан байна. Хүмүүжүүлэгшэд Эмма Ивановна Мунина, Мария Данзановна Бутуханова болон бусад эдэ лекцинүүдые уншаа. Тэдэнэр фото-зурагуудые сугларагшадта харуулжа, хөөрөө үнгэргэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, «Герой-город Волгоград» гэһэн лекци уншахадань, үхибүүд фото-зурагуудһаа энэ город тухай ехэ юумэ мэдэжэ абаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ манай сэрэгшэд энэ городые дайсадһаа яажа хамгаалааб, мүнөө городой түхэл шарай ямар болооб гэжэ үхибүүд зурагууд дээрэһээ гүнзэгыгөөр мэдэжэ абаһан байха юм.

Герой-хэрэм Брестые эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалһан хүнүүд тухай һонирхолтой номууд олоор бэшэгдэнхэй. Тус һургуулиин һурагшад гитлеровецүүдэй хархис муухай аашые нэн түрүүлэн бэе дээрээ үзэһэн хэрэмые эгэршэгүй зоригтойгоор хамгаалһан сэрэгшэд тухай ехэ юумэ мэдэхые хүсэнэд. Хүмүүжүүлэгшэ Валентина Ивановна Засухина Брест городто удаан саг соо ажаһуугаа. Һурагшадые Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри ябуулха зуураа, тэрэ Буг шадархи домог-түүхэтэ хэрэмые эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалһан сэрэгшэд тухай хөөрэлдөө ходо үнгэргэдэг.

Советскэ Союзай Герой поэт Муса Джалилиин дурасхаалда зорюулагдаһан «Эрэлхэг зоригой поэзи» гэһэн уран зохёолой үдэшэ энэ һургуулида үнгэргэгдэһэн юм. Үдэшэ үнгэргэхынгөө урда тээ үхибүүд фашистнарай гарта орожо, зэрлиг муухайгаар алуулһан эрэлхэг зоригто поэдэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай тодорхойгоор мэдэхын тулада Татарай АССР-эй уран зохёолшодой холбоондо бэшэг эльгээһэн юм. Удангүй харюу абаһан байна. Муса Джалиль тухай хөөрэһэн фото-зурагуудтай альбом, «Эрэлхэг зоригой поэзи» гэһэн шүлэгүүдэйнь суглуулбари энэ бэшэг соо ерэлсээ.

Уран зохёолой үдэшэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Герой-поэдэй творческо зам тухай Эмма Ивановна Мунина эндэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Эхэ орондоо гүн сэдьхэлһээ шүтэжэ ябаһан поэт Муса Джалиль фашистнарай концлагерьта байхадаа, Эхэ орон тухайгаа шүлэгүүдые яажа бэшэдэг, фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ арад зониие яажа уряалдаг байгааб гэжэ тэрэ һонирхолтойгоор хөөрөө. Үхибүүд поэдэй шүлэгүүдые уран хурсаар уншажа, олоной дура татаа. Советскэ Союзай Герой Муса Джалиль шэнги Эхэ орондоо дурлан ябахаб гэжэ һурагша бүхэн досоогоо тангариглан һанажа һууһан байха.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадаһан Советскэ Союзай Герой Петр Тимофеевич Харитоновтой болоһон уулзалгые үхибүүд хэзээдэшье мартахагүйл. 1941 оной июлиин 27-до Ленинград шадар болоһон агаарай хатуу шанга байлдаанда эрэлхэг зоригто лётчик фашистнарай «Юнкерс-88» самолёдые мүргэжэ унагааһан байна. Дайшалхы замдань тохёолдоһон һонирхолтой ушарнууд тухай холуур суурхаһан лётчигой хөөрэхэдэ, һурагшад амяа татан шагнаа. Коммунизм байгуулагшадай түрүү зэргэдэ ябахыень, Агуу ехэ Октябриин туйлалтануудые үнэн сэхээр хамгаалхыень эдир һурагшадые Советскэ Союзай Герой хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ уряалаа.

Түрэл Буряадайнгаа нугаршагүй баатар зоригто хүбүүдэй һайн һайхан ёһо заншалые эдиршүүлдэ ойлгуулха талаар һургуулида ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана. Дайшалхы алдар солын булангай дэргэдэ «Буряадаймнай хүбүүд — Советскэ Союзай Геройнууд» гэһэн стенд бии. Полковник Владимир Бузинаевич Борсоевой баатаршалга тухай хөөрэһэн материалнууд эндэ илангаяа олон. Тус һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ Галина Прокопьевна Клюевагай аша габьяа энээндэ яһала бии. Тэрэ Львов город айлшалхадаа, Советскэ Союзай Герой В. Б. Борсоевой хүдөөлүүлэгдэһэн «Алдар солын добуунда» хүрэжэ хараһан. Хүмүүжүүлэгшэ Буряадай суута хүбүүн тухай хөөрэһэн олон материалнуудые, фото-зурагуудые Львов хотоһоо асараһан юм. Һүүлдэнь һургуулиингаа дайшалхы алдар солын буланда тэдэнээ бэлэглэн үгэһэн байгаа. Һургуулиин һурагшад энэ стендын дэргэдэ олоороо суглардаг, нютагайнгаа алдарта хүбүүнэй ажабайдалтай дүтэ танилсадаг. Тэрээндэл адли байхые эрмэлзэн хүсэжэ ябадаг байна.

Улаан-Үдын шэлэй заводой директор А. Р. Болотов, заводой хүдэлмэришэн байһан, мүнөө пенсионер, «Алдар солын» гурбан орденой кавалер П. К. Радикальцев гэгшэд һургуулида ходо айлшалжа байдаг юм. Шэлэй заводой коллективэй ажалай амжалтанууд тухай тэдэнэр үхибүүдтэ хөөрэжэ үгэдэг, ёһотойл алтан гартай хүдэлмэришэд болохыень уряалдаг байна. Тиимэһээ интернат һургуули дүүргэһэн олохон эдиршүүл шэлэй заводто ажаллахаяа ерэдэг.

Үхибүүд һургуулида һуража ябахадаа ажабайдалай ёһотой замда гарана. Эхэ оронойнгоо ёһотойл патриот байхаар, ашатай туһатай ажал хэхээр хүмүүжүүлэгдэнэ. Эхэ ороноо нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр сахижа ябаха зэргэтэйбди гэжэ ойлгоһон тус интернадай һурагшад Шилов, Исаев гэгшэд сэрэгэй, тиихэдэ Нагаслаев далайн транспортын училищида һурахаяа ороо.

Тус интернат һургуулиин багшанарай коллектив Эхэ орондоо шүтэнги патриодуудые хүмүүжүүлхын, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

Н. БЕЛЕБЕНЦЕВ.

КНДР. Эндэ бүгэдэ ниитын дунда эрдэмэй түлөө тэмсэл эхилэнхэй. Бүхы орон соо юһэн жэлэй һуралсалһаа 10 жэлэй һуралсал эхилбэ. Энэ хадаа социалис Корейн, тэрэнэй промышленность ба хүдөө ажахын хурдан түргэн хүгжэлтэһөө дулдыдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пхеньянай нэгэ һургуулиин хэшээлдэ.

ЦТАК—ТАСС-ай фото.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Эб найрамдал бэхижүүлхэ шухала алхам

Ракетэhээ хамгаалха түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тушаа СССР США хоёрой хоорондо баталагдаhан договорые эсэслэн баталха тухай грамотануудые, мүн добтолхы стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээе баталан абаха тухай үнэмшэлгэнүүдые халан абалсалга үнгэрэгшэ долоон хоног соо Вашингтондо болоhон байна. Тиимэ болохолоороо, Советскэ Союзай ба Америкын хүтэлбэрилэгшэдэй энэ оной майда Москвада гараа табиhан эдэ хоёр документ хүсэндөө оробо гээшэ.

Эдэ хэлсээнүүд хадаа буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгые хизаарлаха зам дээрэ шэнэ бодото шухала алхам мүн болоно. Тиихэдээ эдэ хэлсээнүүд Советскэ Союзай, бусад социалис гүрэнүүдэй, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй эршэмтэй хүсэлэл оролдолгын ашаар hүүлэй үедэ эли тодоор үзэгдэжэ байгаа шахардуу байдалые hуларуулха гэhэн шэглэлэй үргэлжэлэл мүн гэжэ элдэб оронуудай гүрэнэй ба ниитын ажал ябуулагшад, хэблэл Москвада баталагдаhан хэлсээнүүдые эсэслэн баталhан ябадал тайлбарилхадаа тэмдэглэдэг байха юм. Совет-американ хэлсээнүүдэй хүсэндөө ороhон ушар буу зэбсэг хуряаха зам бүри үргэнөөр нээхэ, термоядерна дайнай аюулые бүри мүhэн усадхаха бүри найдамтай арга боломжо олгоно.

КПСС-эй XXIV съездын хараалhан эб найрамдалай программые уласхоорондын оршомдо хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлжэ байдаг Советскэ Союз таатай hайн эдэ арга боломжонуудые бодотоор бэелүүлхын тулада бүхы юумэ хэхэ байна. Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй, ядерна буу зэбсэг хэрэглэлгые хэтэ мүнхэдөө хорихо тухай асуудал ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVII сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэhэн дурадхал — энээндэ эли тодо, үнэншэмөөр гэршэ мүн болоно. Энэ дурадхалые эб найрамдалда дуратай уласхоорондын олониитэ эдэбхитэйгээр дэмжэжэ, тэрэнь зүбшэхэ зүйлдэ абтаа hэн. Буу зэбсэг хуряаха тушаа бүхэдэлхэйн конференци зарлаха гэhэн СССР-эй оруулhан дурадхал дэлхэй дээрэ тон ехэ анхарал татанхай.

Хэнэйшье мэдэhээр, Пентагон ба НАТО-той нягтаар холбоотой США-гай тусхай бүлэгүүд Москвада баталагдаhан хэлсээнүүдые эсэслэн баталха гэхэдэ али болохоор эсэргүүсэhэн байгаа. Тэдэнэр Америкын олониитые айлгаhан, hүрдөөhэн, буу зэбсэг саашадаа яаралтайгаар бүтээхэ тухай шашалдаhан байха юм. Эдэ хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар эсэслэн баталагдаhан баримта — Совет ороной, бүхы социалис хани нэгэдэлэй нүлөөнэй ба нэрэ хүндын улам саашадаа дээшэлжэ байhанай эли тодо гэршэ мүн. Тиихэдээ «хүсэрхэлгын» панхаруутаhан империалис политика баримталагшадта эдэ хэмжээнүүд шанга сохилто болоо. Эдэ хэлсээнүүдэй хүсэндөө ороhон тухай мэдээсэлые эб найрамдалда дуратай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүд ехэ урматайгаар угтаhан байна.

БЛЭКПУЛ: Шанга тэмсэлэй оршон байдалда

Англиин далай шадарай Блэкпул городто лейборис партиин жэл бүри зарлагдадаг конференци хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Великобританиин гадаадыншье, дотоодыншье политикада хабаатай олон тоото асуудалнуудые энэ конференци зүбшэн хэлсээ.

Партиин баруунай ажал ябуулагшадай хэды оролдобошье, гадаадын политикын асуудалаар дэлгэрhэн үгэ буляалдаан хадаа мүнөө Европо түби дээрэ боложо байгаа hайн зүйлнүүдые батадхаха, хүгжөөхэ гэжэ олонхи делегадуудай хүсэжэ байhанай тэмдэг доро үнгэрөө. Аюулгүйн байдалай ба харилсаа холбооной асуудалаар бүхы Европын зүблөө түргөөр зарлахын түлөө Блэкпулда болоhон конференцидэ хабаадагшад үгэеэ үгөө. Буу зэбсэг бүтээлгэдэ гаргашалагдадаг гаргашые хорообо гэжэ правительствые уряалhан, ядерна буу зэбсэг хэрэглэлгээр заналhан Англиин ба тэрэнэй союзнигуудай политикые буруушааhан резолюцинууд баталан абтаа.

Англида экономическа байдалай улам муудаhан тушаа, мүн дотоодын политикын байдал тушаа ехээр hанаагаа зобожо байhан тухайгаа делегадууд мэдүүлээ. [illegible] жэ hанаагаа зобохонь яhалашье үндэhэ баримтатай [illegible] таниин экономико нэгэл байра дээрээ тогтошонхой [illegible] дэлмэригүйшүүл миллион шахуу болонхой, налог [illegible] ри, үнэ сэн улам дээшэлнэ, орон дотор хүсэ ехэтэй [illegible] hалгаан, стачканууд эршэдэн дэлгэрнэ. Партиин [illegible] гэшүүд болодог хэдэ хэдэн профсоюзууд монополинуу[дай] дура зоргооро аашалхыень болюулха гэhэн резолю[ци]нуудые абахын түлөө эрид шууд тэмсээ. «Промышленностьдахи харилсаанууд тухай» гэдэг хүдэлмэришэ[дэй] эсэргүү хуулиие болюулхын түлөө делегадууд нэгэн [дуу]налтайгаар мэдүүлhэн байна. Энэ хуулиин ёhoop, [бү]гаанда хабаадаhанай түлөө хүнүүд түрмэдэ хаагда[на] юм. Тэрэшэлэн делегадууд гэр байрын түлөө түлэгдэ[хэ] түлбэриие эрид дээшэлүүлхэ гэhэн правительствын [...]hан хуулиие буруушаагаа.

Гэхэтэй хамта партийна хүтэлбэрилэгшэдэй хаша[а] дороhоо оруулагдаhан олохон резолюцинууд «[...]лэрүүлэгдэhэн», зариманиинь оройдоо буруушаагда[аа] байха юм.

Конференциин дүнгүүд юу харуулааб гэхэдэ, го[л]лэб хүдэлмэришэд ба алба хаагшадhаа бүридэдэг ле[йбо]ристнуудай партида баруунай ба зүүнэй хүсэнүүдэй [хоо]рондо шанга тэмсэл үргэлжэлhэн зандаа. Мүнөө Ан[глида] тохёолдоhон орёо хүшэр байдалда партиин баруунай [хү]тэлбэрилэгшэд хадаа монополинуудай дура зоргоо[р] аашалалгада эсэргүүсэн тэмсэдэг олониитын hанаа с[а]хэлые улам ехээр хараадаа абаха баатай болонхой.

Ю. КОРНИЛОВ, Н. ЧИГИР[...]
(ТАСС)

Хилын саанаhаа
телефон·телеграф·радио

ПАРИЖ

ДОКУМЕНТ БАТАЛАН АБАБА

ТАСС

«Польшын Арадай Республикын ба Франциин Республикын хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай декларацида» ПОРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. Герек, Франциин Президент Ж. Помпиду гар табиба.

ПАРИЖ

Польшо, Франциин хоорондохи харилсаа холбоон

ТАСС

Аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө зарлаха тушаа Франци, Польшо адли hанал бодолтой гэжэ Франциин президент Ж. Помпиду ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек хоёрой хэhэн хөөрэлдөөнүүдэй дүүрэмсээр президентын канцеляриин түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Экономическа, промышленна, научно-техническэ харилсаа холбоон тухай Франциин, Польшын хоорондо 10 жэлэй болзороор баталагдаhан хэлсээн «хоёр ороной хоорондын харилсаа хүгжөөхэ шухала шата болохо» гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ЛОНДОН

Хитадай эрдэмтэд Англи, США ошобо

ТАСС

Рейтер агентствын Пекинhээ дамжуулhанай ёhoop, Хитадай элитэ 7 эрдэмтэн — атомщигууд, биологууд, биохимигүүд, тоолон тодорхойлдог техникын талаар мэргэжэлтэд Лондон ошохоёо октябриин 6-да мордобо. Агентствын тэмдэглэhэнэй ёhoop, тэдэнэр hарын турша соо США-да аяншалха юм ха. Тиихэдээ атомна промышленностьтай танилсаха байна.

ТОКИО

Японой гадаадын хэрэгүүдэй министрэй мэдүүлгэ

ТАСС

Киодо Цусин агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, «Аюулгүйе сахиха япон-американ гурим» Японой гадаадын политикын үндэhэ hуури хойшодоошье болохо гэжэ Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр мэдүүлээ. «Пекиндэхи хөөрэлдөөнүүдэй амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ» хоёр ушар нүлөөлhэн байна: тэрэ гуримдаа Япон үнэн сэхэ байhанаа мэдүүлээ, тэрэшэлэн Японой хараа бодолые Хитад ойлгожо байhанаа харуулаа.

ПРАГА

«РУДЕ ПРАВО» ПЕКИНЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ПОЛИТИКА ТУХАЙ

ТАСС

Оронуудай ба арадуудай хоорондын эб ээ таhалхын тула Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй баримталан бэелүүлдэг политика тухай статья КПЧ-гэй ЦК-гай орган — «Руде право» газетэ тунхаглаба. Советскэ Союз, бусад социалис оронууд ба коммунис партинууд тушаа Пекинэй зүгhөө хэгдэдэг хардалга гүрдэлгэ империализмын хархис ябуулгануудта туhа хүргэнэ гэжэ газетэ бэшэнэ.

Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа hайжаруулгада, Европо түбидэхи түгшүүрилые hуларуулгада hаад тойбо татаха хүсэлтэй этэгээдүүдые Пекин дэмжэнэ гэжэ «Руде право» тэмдэглэбэ.

Европодохи шахардуу байдал hуларуулгада Хитадай хүтэлбэрилэгшэд hаад тойбо татахые хүсэнэ, США сэрэгүүдээ эндэhээ гаргана аа гү гэжэ айна гээд статья дотор хэлэгдэнэ. Тиимэhээ Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд Европын аюулгүй байдалда эсэргүү ябуулга хэнэ бшуу.

НЬЮ-ИОРК

ИНДОХИТАД: БАЙЛДААНУУД УЛАМ ШАНГАДАНА

ТАСС

Үнгэрэгшэ hүни болоhон шанга тэhэрэлгэнүүд Сайгон хотые дорьбоон доhолуулба. Урда Вьетнамай райондо сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй хэhэн добтолго сухарюулхые hэдэн, Вьетнамай урда провинцинуудые американ авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодобо. ЮПИ агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhoop, октябриин 5-най hүни Сайгонhоо 40—60 километртэхи нютагуудта «В-52» түхэлэй самолёдууд 1100 тонно бомбо хаяа.

Сэрэгэй хойто сектортэхи Куангчи, Тхыатхиен, Куангнам, Куангтин, Куангнгай провинцинуудые американ авиаци хархис муухайгаар бомбодоhон байна.

Урда Вьетнамай бүхы нютагуудта боложо байhан байлдаануудта сүлөөлэлгын хүсэнүүд сэрэгэй ябуулгаяа улам эдэбхижүүлжэ байнхай. Сайгоной командованиин тусхай мэдээнэй ёhoop, hүүлэй үдэрнүүдтэ ниислэл хото шадар, Меконг мүрэнэй адагта илангаяа шанга байлдаанууд болоно.

НЬЮ-ИОРК. (ТАСС). Абланhаа түргөөр ниидэдэг «Ф-6» түхэлэй истребитель-бомбардировщигуудай хоёр эскадрили США-hаа Индохитадай район худар эльгээгдээ. АП агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, октябриин 5-да эдэ самолёдууд Таиландадахи Такли гэжэ авиабазада ерэбэ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Түбэй хада гүбээлиг газарта шэбээлhэн сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүү ябуулгануудаа Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд эдэбхижүүлжэ байна.

Үнгэрhэн hарын турша соо энээгүүр гарадаг харгы шадараар эшээлhэн дайсанда сүлөөлэлгын хүсэнүүд хэдэ дахин добтолhон байха юм. АПО агентствын баримтануудай ёhoop, сентябрь hарада Түбэй хада гүбээлиг газарта болоhон байлдаануудай үеэр сүлөөлэлгын хүсэнүүд дайсанай 300 солдадые хүлhөөнь буулгаhан, плендэ абаhан, 43 танк, бронетранспортёр hандааhан, сэрэгэй 6 склад тэhэлhэн байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Октябриин 6-да Вьетнамай Демократическа Республикын зенитчигүүд американ 6 самолёт буудажа унагаагаа. Тингэжэ Хойто Вьетнамда зэрлиг бүдүүлигээр добтолжо, буудагдан унагаагдаhан США-гай самолёдуудай тоо 3975 болобо гэжэ Вьетнамай информационно агентство мэдээсэнэ.

ТОКИО. (ТАСС). Байгша оной hүүлэй 5 hарын турша соо Вьетнамай Демократическа Республикада США-гай авиаци 8 мянга гаран добтолго хэhэн байна. ДРВ-е бомбодохын тула американ самолёдууд дүн хамтадаа 32 мянган ниидэлгэ хээ гэжэ Японой «Акахата» газетэ бэшэнэ.

БОНН

Договор hайшаагдаа

ТАСС

ФРГ ба ГДР-эй хоорондын транспортна договорые бундесрат (ФРГ-гэй газар нютагуудай палата) октябриин 6-да hайшаагаа. Тиин энэ договорые эсэслэн баталалга ФРГ-дэ дүүрэбэ.

ВАШИНГТОН

Р. НИКСОНЭЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон Сагаан байшанда пресс-конференци үнгэргөө. Энэнь hунгуулиин урда тээхи ябуулгада зорюулагдаба.

hунгуулиин кампанида эдэбхитэйгээр хабаадалсажа үшөөл эхилээдүй байнаб гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. «Олонхиин дуу абажа, hунгалтада илалта туйлаха гээшэ манай зорилго болоно,— гэжэ Никсон тэмдэглээ. — hунгалтын үедэ булюу байдалтайгаар илажа гараха ёhотойбди. Энээниие туйлахын тула оронойнгоо бүхы hунгагшадта ханданабди, шухала бүхы юумэ хэнэбди».

Вьетнамдахи байдал гуримшуулгада хабаатай асуудалнууд пресс-конференци дээрэ табигдаhан байна. Мүнөө США-гай, ДРВ-гэй хоорондо нюуса хөөрэлдөөнүүд боложо байна гэжэ Р. Никсон мэдүүлээ. «Эдэмнай амжалтатайгаар дүүрэхэ гэжэ багсаан хэлэжэ шадахагүй байнаб. Амжалтын хэзээ туйлагдахые мүн лэ багсаажа шадахагүй байнаб» — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тиигэбэшье ДРВ-е бомбодолгоёо, портнуудтань минэ табилгаяа үргэлжэлүүлхэбди гэжэ Р. Никсон hэнгэргүйгөөр мэдүүлээ.

ВАШИНГТОН

США-гай президентдэ элидхэбэ

ТАСС

Урда Вьетнам ошоод ерэhэн тухайдаа национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туhалагшын орлогшо А. Хейг США-гай президент Р. Никсондэ элидхэбэ. Урда Вьетнамдахи американ сэрэгэй дээдэ тушаалтадтай, гражадан хүнүүдтэй, сайгон хархис засагай зонхилогшодтой А. Хейг уулзаhан байгаа. Юун тухай хөөрэлдэhэниинь элирхэйлэгдэнэгүй.

Даниин шэнэ премьер-министр

Даниин шэнэ премьер-министр боложо, октябриин 5-да тангаригаа үгэhэн А. Х. Йоргенсен 1922 оной июлиин 13-да Копенгагенда түрэhэн юм. 1950 ондо Йоргенсен складай хүдэлмэришэдэй профсоюзай түрүүлэгшын орлогшо болоhон байгаа. 1956 онhоо 1962 он хүрэтэр тус профсоюзай түрүүлэгшээр хүдэлөө. 1962 ондо — секретаряар, 1968 ондо Данидахи эгээн ехэ — 250 мянган гэшүүдтэй профсоюзай нэгэдэлэй — тусхай мэргэжэлгүй хүдэлмэришэдэй профсоюзай түрүүлэгшээр тэрэниие hунгаа hэн.

1964 онhоо А. Йоргенсен фолькетингын (парламент) депутат. Даниин социал-демократическа партиин хархис талые шүүмжэлдэг, тус партии доторой бүлэглэл болохгшо социал-демократическа бүлгэмые Йоргенсен эмхидхэлсэhэн байна.

(ТАСС).

Ц-Д. С. СЕМЕ[НОВ]

А. У. МОДОГОЕВ, [...] СЕМЕНОВ, Н. Б. [...] ВАРОВ, К. М. [...] ВОДА, А. А. [...] В. Г. БИРЮКОВ, [...] ЛЫСОВ, А. Б. [...] НОВ, А. М. [...] Л. С. АСЕЕВ, И. Д. [...] НЯКОВ, И. К. [...] ТОВ, В. Б. [...] В. И. ДУБРОВ[...] И. П. ЗИНЧЕНКО, [...] БОЛЬШАКОВ, Б. И. [...] КОЛАЕВ, В. Р. [...] ПОВ, Г. М. КОНЕВ, [...] ЦЫБИКОВ, М. А. [...] РИДОНОВ, Е. В. [...] НОВ, С. В. УСТИ[...] И. Е. ИВАНОВ.

ФУТБОЛ

hҮҮЛШЫН ШАНГА ТУЛАЛДААНУУД

Футболоор «А» классай хоёрдохи бүлэгэй нааданууд дүүрэхэ дүтэлөө. Иигэжэ нэгэ хэды хоноод байхада, зургаа hapa соо үргэлжэлhэн шанга тулалдаанай дүнгүүд гаргагдаха байна. Тэрэ болотор манай долоодохи зонодо оройдоол 4—5 наадан үлэбэ. Эдэ дүнгүүд ямар байхаб, ямар команда «А» классай нэгэдэхи бүлэгтэ орохоб, хаанахи футболистнар «А» классhаа гаргагдахаб? Эдэ асуудалнуудта харюу үгтэхэ зэргэтэй. Ушар иимэhээ эдэ үдэрнүүдтэ Зүүн Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй командануудай хоорондо сухаришагүй шанга тулалдаан дэлгэрэнхэй. «Амур» «Сахалин» хоёр нэгэдэхи hууриин түлөө шанга тэмсэл хэжэ байнхай. Харин турнирай таблицын доодо захада өөрэ янзын, мүн лэ хэниинь хэн гэшэгүй «арсалдаан» эршэдэнхэй. Эдэ ямар командanууд бэ гэхэдэ, Эрхүүгэй «Аэрофлот», Владивостогой «Луч», Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» болоно. Хайшан гээд лэ hүүлшын hууриhаа мултархаб, ямар аргаар «А» класстаа үлэжэ үзэхэб гэhэн хүсэл эрмэлзэлдэ тэндэхи футболистнууд, тэдэнэй тренернүүд үдэр hүнигүй абтанхай.

Тиихэдэ Красноярскын «Автомобилист», Шэтын СКА, Хабаровскын СКА гэхэ мэтэ командanууд турнирай таблицада дундуур ябаhан зандаа. Тэдэнэр түрүү hуури эзэлхэшьегүй haa, «А» класстаа үлэхэ байhандаа найдан, hүүлшын наадануудта шүүхын түлөө оролдохо байна.

Үнгэрэгшэ субботын үдэшэ манай «Сэлэнгэ» иимэ командануудай нэгэн — Хабаровскын армеецүүдтэй өөрынгөө талмай дээрэ уулзаhан байна. Энэ наадан ямараар үнгэрхэб гэжэ футболдо дуратайшуул ехэшье hанаата болоhон янзагүй hэн. Ушарынь гэхэдэ, гэртээ наадаhан hүүлшын хоёр уулзалгада «Сэлэнгын» футболистнууд hэжэглэшэгүй илалта туйлаа hэм шуу. Тииhэн мүртөө түрүүлжэ ябаhан «Сахалиниие» бүдэрүүлжэрхёо hэмнай. Нүгөө талаhаань харабал, Хабаровскын футболистнар энэ жэлдэ бирагүйгөөр наадана, урданай хабаровскынхид бэшэ гэжэ футболдо дуратайшуул тухайлhан байгаа ха. Гэбэшье бэлэхэнээр туйлагдадаг илалта байдаггүй ха юм. Илангаяа «Сэлэнгэдэ». Энээнhээ урагша Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» Хабаровскын футболистнартай гурба дахин уулзахадаа, хоёр удаа шүүгдэhэн, нэгэл удаа тэнсэhэн байха юм. Энэ уулзалгын урда тээ манай айлшад 33 очкотой болоод, турнирай таблицада долоодохи hуури эзэлжэ ябаа hэн.

Субботын үдэшэ болоhон уулзалгада түрүүшын минутаhаа эхилжэ, «Сэлэнгын» футболистнууд хэдэ хэдэн шанга добтолго хээ. Аха дүү Михновтон, В. Плюснин, А. Максимов гэгшэд айлшадай воротагай дэргэдэ нилээд шахардуу байдал тохёолдуулаа. Эндэ Хабаровскын вратарь шадамар бэрхэ байhанаа харуулаа. Тиигэбэшье улаан-үдынхидэй добтологшод (энээнэйшье урда тээ бэшээ hэмди) наадaнай шиидхэхы шатада, айлшадай воротагай дэргэдэ хаба шадалаа харуулжа бираагүй. Нэгэн гээ haa, сэхэ вратарьда бүмбэгэеэ аалихаанаар сохижо үгэхэ, үгышье haa, воротаhаа холо дээгүүр, хажуу тээгүүр бүмбэгэеэ сохижорхихо юм. Бүмбэгэ барижа, хайшан гээд үдьхэлхэмни ааб гэжэ мэргэлжэ байнгүй, абаhаар ябууд ворота руу сэхэ сохихо, хажуулдин эрьелдэжэ, гэнтэ сохихо гэхэ мэтэ аргануудые улаан-үдынхид үшөөл хэрэглэжэ мэргэжээдүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Хамгаалагшад тухай хэлэбэл, үнгэрэгшэ уулзалгада тэдэнэр уялгаяа яhала барагаар дүүргээ гэжэ hанагдана. Спортивна гуримай ёhoop, гэмгүй зохидоор үнгэрhэн энэ наадан тэнсэлгээр — 0:0 тоотойгоор дүүрээ.

Удаадахи наадан манай стадион дээрэ болохо. Октябриин 11-дэ «Сэлэнгын» футболистнарта Благовещенскын «Амур» команда айлшалха байна.

С. БАДМАЕВ.

„ПРАВДА БУРЯТИИ“ ГАЗЕТЫН ЗАНШАЛТА ЭСТАФЕТЭ

...Үдэрэй 12 час. Советүүдэй талмай дээрэ хүн зон олоороо сугларба. Ниислэл хотымнай болон хүдөөгэй hургуулинуудай, спортын hайн дуранай бүлгэмүүдэй 1.200 спортсмен «Правда Бурятии» газетын заншалта эстафетэдэ хабаадалсаа.

Городоймнай дээдэ hургуулинуудай спортсменүүдэй урилдаатаар шанга тулалдаан эхилбэ. Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай хүнгэн солбон хүбүүд, басагад олоной дундаhаа шалгаржа, эгээн түрүүлэн финишэй лентэ таhалба. Тэдэнэр 8 минута 21,6 секунда (эрэшүүл) ба 9 минута 08,1 секунда (эхэнэрнүүд) саг харуулжа, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ амжалтые шэнэдхэбэ.

Дунда болон найман жэлэй hургуулинуудай hурагшад эндэ олоороо хабаадалсаа. Кабанскын аймагай Селенгинск тосхоной найман жэлэй hургуулиин hурагшад дахинаа шүүжэ, эрхим спортсменүүд байhанаа гэршэлбэ. Улаан-Үдын 49-дэхи hургуулиин эдиршүүл хоёрдохи, 37-дохи hургуулиин спортсменүүд гурбадахи hууринуудые эзэлээ.

Предприятинууд болон профессионально-техническэ училищинуудай спортсменүүдэй хоорондо шанга тэмсэл болоо. Мяха-консервын комбинадай спортсменүүд түрүүшын үедэ 4 шатада эрхимлэжэ ябаа. Гэбэшье hүүлшын эгээн ута 600 метртэ гүйхэдөө, Хандагатайн леспромхозой хурдан хүбүүдтэ хүсэгдэжэ, хоёрдохи hуури эзэлээ.

Мүрысөөншье үргэлжэлhөөр. Стартын зурлаа дээрэ хүбүүд, басагад бэе бэеэ hэлгэнэ. Энэ удаа эрэшүүл жэрылдэн зогсобо. Спортын «Динамо» бүлгэмэй республиканска соведэй залуу спортсменүүд түрүүшээр урагшаа hуга гаража, бусадые хойшо хаяба. Зүгөөр Буряадай модо болбосоруулгын комбинадай суута спортсменүүд Михалёв, Сангадиев гэгшэд командала нэгэдэхи hууриде гаргаhан байна. Профессионально-техническэ училищинуудай дундаhаа А. В. Горохой хүмүүжүүлhэн 2-дохи ГПТУ-гай спортсменүүд түрүүлээ.

Жэл бүри «Правда Бурятии» газетын шанда хүртэдэг багшанарай училищиин урилдагшад энэшье удаа спортдо дуратайшуулые баясуулаа. Тоо бүридхэл оньhожоруулгын техникумэй басагад хоёрдохи hуурида гараа. Хүдөө ажахын техникумэй түлөөлэгшэд гурбадахи hуури эзэлhэн байха юм.

Хүдөөгэй аймагуудhаа ерэhэн хүбүүд, басагадай дунда шанга тэмсэл боложо, суглараагшадай анхарал татаа. Олохон жэлэй туршада ходо иладаг байhан Прибайкалиин аймагай айлшад hүүлшын шата хүрэтэр ходо түрүүлжэ ябаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай спортсменүүд түрүүлжэ ябаhан командые нэгэ секундаар ахижа гараhан байна. Улаан-Үдын аймагай спортсменүүд гурбадахи hуури эзэлээ.

Багшанарай-индустриальна техникумэй урилдагшад бүхы арбан шатада илажа, нэгэдэхи hуурида гараа. Тэдэнэр 8 минута 35 секунда саг харуулаа. Хэлхээ холбооной электротехникумэй түлөөлэгшэд хоёрдохи, Ивалгын гидротехникумэй спортсменүүд гурбадахи hууринуудые эзэлhэн байха юм.

Республикымнай эгээн хурдан спортсменүүд мүрысөөнэй талмайда гараба. Спортын «Спартак», «Урожай», «Буревестник» «Ажалай резервнүүд» гэжэ бүлгэмүүд түлөөлэгшэдөө урилдаанда табяа. «Урожай» бүлгэмэй спортсменүүд найдамтайгаар түрүүлбэ. П. Степанов, В. Смирнягин гэгшэд командаяа урагшань гаргаhан байна. Тиигэбэшье эгээн ута 1.400 метрэй зайда урилдахадаа «Спартагай» Юрий Климов түрүүлжэ ябаhан П. Борькиндо («Урожай») дүтэлжэ ерэбэ. Тиихэдэ А. Цыпелэ «Спартагай» командые эсэслэн түрүү hуурида гаргаа. Вл. Кондаков, С. Рымарёв гэгшэд эгээн түрүүлэн финишэй зурлаада хүрэжэ ерээ. Иигэжэ «Спартагай» команда «Правда Бурятии» газетын заншалта XXXVII эстафетын чемпион болоо. Тиихэдэ «Урожай», «Ажалай резервнүүд» бүлгэмүүдэй спортсменүүд хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые эзэлжэ гараа. Шангай hууринуудые эзэлhэн командануудые физкультура ба спортын городой комитедэй болон «Правда Бурятии» газетын редакциин кубогуудта хүртөө.

Түрүүшын шатада эрхим саг харуулhан спортсменүүдтэ дурасхаалай шангууд барюулагдаhан байна. Улаан-Үдын 20-дохи hургуулиин hурагша Таня Меринова, 49-дэхи hургуулиин түлөөлэгшэ Л. Пономаренко, спортын «Урожай» бүлгэмэй спортсмен Пётр Степанов, багшанарай-индустриальна техникумэй студент Сафрон Горбатых, «Спартагай» түлөөлэгшэ Лена Воронцова гэгшэд иимэ шанда хүртөө.

Б. БАЛЬЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ «Правда Бурятии» газетын редакторай орлогшо П. Л. Натаев нэгэдэхи hуури эзэлhэн багшанарай институдай командын капитан Евдокия Ли гэгшэдэ кубок барюулжа байна.

А. СУББОТИНОЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Профсоюзуудай тоосоонууд ба hунгалтанууд» — түрүү бэшэг. «Мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари. «Нэгэ зэргэдэ» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Эрдэм-техникын дэбжэлтын шухала тулгуури» — ВОИР-ай областной VII конференциин тоосоон. «Ангарай асари ехэ барилганууд» — АПН-эй статья.

Гурбадахи хуудаhанда. «Хүсэл эрмэлзэлэй үндэhэн» — Д. Яхунаевай корреспонденци. Хилын саанахи hонин.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Правда Бурятии» газетын шанда хүртэхын түлөө болоhон заншалта эстафетэ тухай тоосоон. АПН-эй материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

18.00 — Октябрятануудта зорюулагдаhан «Мүшэхэн» гэhэн тележурнал. 18.30 — Ухибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.00 — телепанорама. 19.20 — «Факел» — залуушуулай программа. 20.10 — Ураалай ород арадай гүрэнэй хоорой концерт. Забhарлалгын үедэ буряад хэлэн дээрэ уласхоорондын шэнжэлэл, «Танай номой тагта» гэhэн дамжуулга, «Финляндяар аяншалга» гэhэн киноочерк дамжуулагдаха.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

23.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 23.30 — футболоор түрүү hуури эзэлхын түлөө СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Арарат».

Редакторай орло[гшо] С. С. ЦЫРЕНДОРЖ[...]

● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР   Н-01507. Заказ №[...]